

# VASÁRNAP

## POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
V. Bátorhy-utca 24. szám.  
(„Falu” Országos Földművelésügyi.)  
Telefon: Automata 294—52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi  
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-  
dasági előadások” című füzetekkel együtt:  
Egész évre 8 P, félévre 4 P, negyedévre 2 P.

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam 24. szám

Junius hó 11

### A Somlóvidék és a somlói bor nagyszerű ünnepe

Pünkösöd ünnepén nagyszerű megmozdulásnak volt részese és tanuja a Somlóvidék gazdatársadalmja: akkor folyt le a veszprémi vármegyei Somlósárhelyen a járási gazdasági és kulturális kiállítás, továbbá a somlói borvásár. Ez a megmozdulás legelsősorban azt a célt szolgálta, hogy a somlói bornak propagandát, értékesítési lehetőséget teremtsen és e révén enyhítsen a bortermelők nehéz sorsán.

A kiállítás és a borvásár elérte a kitűzött célt. Soha nem látott tömegek vettek részt a kétnapos ünnepségen, a fővárosból több mint ezer kiránduló, a közelebbi távolabbi városokból és községek-  
ből a látogatók ezrei jöttek el a Somlóvidék nagy ünnepére. József királyi herceg, tábornagy, minden magyar ügy nemes és odaadó támogatója, vállalta a kiállítás megnyitását. Mayer János ny. minisz-

ter és a törvényhozás tizenegy tagja megjelenésükkel hangsúlyozták a somlói mozgalom nagy jelentőségét.

Ünnep volt, szép és nagy magyar ünnep. Lendület és teljes sikerű indulás, új reménység és friss bizakodás életrekeltoje. Bizonyos, hogy ez a szerencsés, helyes és jól megfogott kezdeményezés hamarosan komoly sikereket érlel. A Somlóvidék valóban hálás érzésekkel tekinthet a Faluszövetségre, hogy ezt a megmozdulást elindította, megszervezte és diadalra vitte. Es különös köszönettel kell adóznia Schandl Károly dr.-nak, a kerület képviselőjének, a Faluszövetség elnökhelyettesének, aki teljes odaadásával támogatta ezt a nagyszabású akciót.

Somlósárhely kétnapos ünnepségeiről alábbi részletes tudósításunk számol be.

#### A megnyitás ünnepsége

Pünkösöd vasárnapján, a kiállítás és borvásár megnyitásának napjára, befejezést nyert az előkészítés fáradságos munkája és a három épületben elhelyezett kiállítási termek teljes és izléses rendben várták a látogatókat.

A megnyitási ünnepség kezdete déli 12 órára volt kitérve, de a templomtérre, az ünnep színhelyére, már jóval előbb felsorakozott az ünneplőbe öltözött több ezer főnyi közönség a Somlóvidék községeiből, továbbá Veszprémből, Pápáról és Celldömölk-ről. A lobogókkal övezett templomkertben, a szép templom előtt, helyezkedtek el az előkelőségek. A szónoki emelvényhez vezető lépcsőn magyar ruhás leányok sorakoztak; odébb a devescéri dalárda foglalt helyet, a téren pedig a tűzoltó-egyesület tagjai és a leventék vontak kordont. Megkapó látványt nyújtott a vármegyéből összesereglett vitézek és frontarcosok csoportja. Valamennyi frontarcos és vitéz mellén háborus kitüntetések csillogtatott a verőfény . . .



A Faluszövetség somlósárhelyi kiállítására érkező filléres gyors utasainak megérkezése. Balról: A gyors utasai és a rájuk várakozók a perronon. — Jobbról: Indulás a községbe.

A megnyitási ünnepség résztvevői közül feljegyeztük a következők nevét: *Horváth Lajos* veszprémmegyei alispán, *Malcomes Gyula* báró és fia földbirtokosok, *Jókai Ithász Miklós* földbirtokos, *Watzdorff Lajos* báró földbirtokos, *Erdődy Sándor* gróf és fiai, *Nirnsee Pál* földbirtokos. A vitézek és frontharcosok küldöttségét vitéz *Kolozsváry Márton* ezredes, székkapitány vezette. Ott volt *Karsay Sándor* dr. veszprémi járásbírósi elnök, nemes *Kósa Sándor* devecseri járásbíró; *Klauszberger József* erdőtanácsos; *Velics János* ny. miniszteri tanácsos; az ajkai köszénbánya részéről *Zekelius Günther* vezérigazgató és *Erich Arnulf* igazgató; *Ormándy János*, a győri mezőgazdasági kamara igazgatója, *Alasz Miklós* devecseri plébános, *Kovács Gyula* állategészségügyi felügyelő; ifj. *Schneller István* gazdasági felügyelő; *Zakariás János* dr. devecseri és *Horváth Béla* dr. veszprémi közjegyzők; *Kenessey Zoltán* vármegyei főjegyző; *Halmy Nándor* gazdasági felügyelő; *Tell Imre* Somlóvásárhely főjegyzője, a kiállítás rendezőbizottságának tagjai teljes számban és még sokan mások.

A székesfővárosból leutazott az ünnepségre *Kállay Miklós* földmivelésügyi miniszter képviselőjében *Zombory Bertalan* miniszteri osztálytanácsos; az országgyűlési képviselők közül *Bánó Iván*, *Görgey István*, *Gyömörey Sándor*, *Holitscher Károly*, *Jánossy Gábor*, *Kálmán István*, *Koródi Katona János*, *Órffy Imre*, *Simon András* és *Szűcs István*; továbbá *Baross Endre* dr. gazdasági főtanácsos; az OKH részéről *Szalay József* igazgató, *Wanke Gusztáv* cégvezető; *Szilágyi László* és *Bathó Gyula* titkárok; végül a *Faluzövetség* tisztikara *Tölgyes István* dr. igazgató vezetésével.

*József királyi herceg* vitéz *Dréhr* Endre százados-parancsörtszt kíséretében autón érkezett. A devecseri járás határában *Belák* Endre főszolgabíró; a község határánál pedig *Kenessey* Pongrác veszprémmegyei főispán és *Antal Lajos* tb. kanonok, somlóvásárhelyi plébános üdvözölték a fenséges urat, aki innen *Erdődy Sándor* gróf pompás négyesfogattal hajtattott az ünnepség színhelyére. A fogat előtt lovasbandérium haladt. A megérkezés pillanatában az ajkai bányászzenekar a Himnuszot játszotta, majd *József királyi herceg* elfoglalta diszhelyét és kezdetét vette a megnyitás ünnepsége.

A devecseri római katolikus dalárda előadta a *Hiszkekegyet*, utána pedig *Fábián* András községi bíró néhány keresetlen szóval üdvözölte a királyi fenséget és a vendégeket.

**Antal Lajos üdvözlőbeszéde.**

Ezután *Antal Lajos* tb. kanonok lépett a zászlókkal diszitett szónoki emelvényre és üdvözlőbeszédet mondott:

— A somlói nép — szólott többek közt — gazdag a hazaszeretetben, a vezetők iránti ragaszkodásban és azok megbecsülésében. De ezek az érzések ezután még jobban fokozódnak, miután azt látta a somlói polgár, hogy a nemzet vezető egyéniségei és a közéleti férfiak eljöttek ide e szegény, jobbsorsra érdemes nép közé, hogy saját szemükkel győződjenek meg a Somlóvidék lakóinak szomorú és nehéz sorsáról, mindamellelt a jobbsorsba vetett törhetetlen hitéről és lankadatlan szorgalmáról. Ennek a rendkívüli nehézségek közepe és megfelelő anyagi eszközök hiányán végzett munkának igazolása a kiállítás és borvásár, mely éppen azért nagy érték, mert azt bizonyítja, hogy ez a nép még a mai sulyos helyzetben kellő töké nélkül is tud produkálni. Végül meleg szavakkal köszöntötte a királyi fenséget és a megjelenteket.

**Schandl Károly dr. beszéde.**

Ezután *Schandl Károly* dr. mondott beszédet:

— Igazi gazdasági harc élére állott Királyi Fenséged, — mondotta *József királyi herceg* felé fordulva, — amikor magas megjelenésével kitüntetett bennünket. Mi most a Somló szorgalmas népét és nagyszerű borát kívánjuk az érdeklődés előterébe állítani. Hadat üzenünk a válságnak, mert nem akarjuk ölbetett kézzel nézni, miképpusztulnak el javaink.

— Ha a tokaji bor a legjobb, — folytatta — úgy a somlói bor a világ legegészségesebb bora és mi mindent el fogunk követni abban az irányban, hogy a somlói bor, *Mátyás király* kedvelt itala és a régi patikaszer ismét elfoglalja azt a helyet a köztudatban, melyet méltán megérdemel.

— A Faluzövetség nem tehetett volna különbet, amikor a magyar pünkösdi ünnepét Somló ünnepévé avatta. Hirdesse ez az ünnep a gyönyörű Somlóhegy dicsőségét, a remek somlói bor hírnevét és sokezer munkás-kéz reményességét. A harc jól indul; a fővárosból több, mint ezer vendég érkezik az első filléres gyorsan és elviszi hírét a Somló kincseinek. Ez azonban csak az első lépés, a küzdelmet tovább folytatjuk, míg csak ki nem vivjük a sikert. És mélységes örömünkre szolgál, hogy ebben a harcban velünk van a nagy nádor unokája, a világháború hőse, akire meleg szeretettel tekintenek fel volt magyar katonái. Befejezésül a szónok arra kérte a királyi fenséget, hogy nyissa meg a kiállítást.

**József kir. herceg megnyitja a kiállítást**

Ezután zugó éljenzés közben *József királyi herceg* lépett az emelvényre és általános figyelem közepette, többek között a következőket mondotta:

— *Mindig ünnepnap a számomra, ha kimehetek a falvakba és kezet szoríthatok a magyar nép derék fiaival. A mai nap is ilyen ünnepnap, mert látni fogom, mit termelt, mit produkált a dolgozó magyar kéz.*

— *Nehéz idöket élünk — folytatta a királyi herceg. — Most hit, erős hit kell ahhoz, hogy zugalódás nélkül dolgozhassunk. De erősítsen meg mindnyájunkat az a tudat, hogy munkánkval a drága haza felépítését véggezzük. Ne csüggedjünk. Ha a magyar nép tudott szenvedni, vérezni és meghalni a háborus idökben, akkor munkájával és erőfeszítésével fel tudja építeni az országot is.*

— *Magyar testvéreim! — fejezte be szavait József királyi herceg — egy akarok lenni veletek abban, hogy mindenünket a haza javára fordítjuk. Arra kérem a magyarok Istenét, áldja meg mind a két kezével ezt a népet!*

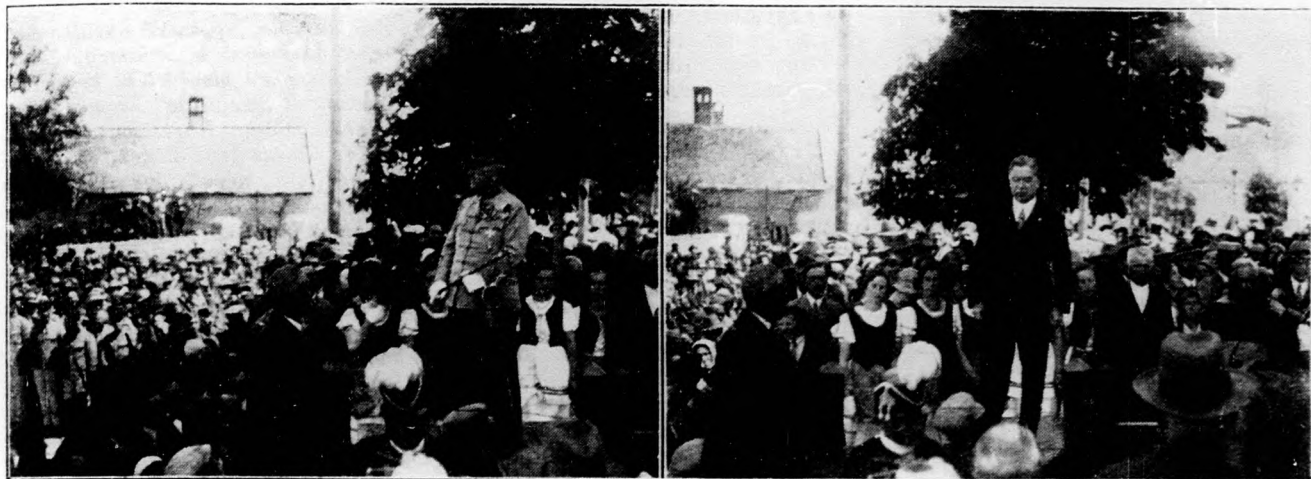
A királyi herceg gyönyörű, mély érzéssel elmondott szavait lelkes, szünni nem akaró taps követte. Mikor az ünneplés lecsillapodott, *József királyi herceg* megnyitotta a kiállítást és a kiállítási termek megtekintésére indult. Utközben megkoszoruzta a Hősök-szobrát és végighaladt a vitézek és frontharcosok arcvonala előtt.

A kiállítási termekben a királyi fenséget *Schandl Károly* ny. államtitkár, a Faluzövetség h. elnöke és *Kenessey* Pongrác főispán kalauzolta. *József királyi herceg* igen nagy érdeklődéssel szemlélte meg a kiállított tárgyakat, többiben tetszését nyilvánította, végül teljes megalégedését fejezte ki a látottak fölött. A kiállítás megtekintése után a királyi herceg kihajtatott a *tenyészkiállításra*, melynek kapujában *Holitscher Károly* országgyűlési képviselő, a vármegyei gazdasági egyesület elnöke üdvözölte. *József királyi herceg* megköszönve az üdvözlést, nagy érdeklődéssel nézte végig a felhajtott kitünö tenyészállatokat és a szebbnél-szebb fogatokat.

**A közebed**

Ezután a királyi herceg a község-házához hajtatott, melynek udvarán, fenyőgallyakból összefont sátorban többszáz személy részére közebedre terítették. *József királyi herceg* az asztalfőn, *Kenessey* Pongrác főispán és *Schandl Károly* dr. ny. államtitkár között foglalt helyet. Az első pohárköszöntőt *Kenessey* Pongrác főispán mondotta a Kormányzó *Urra*. *Schandl Károly* dr. *József királyi herceget* köszöntötte fel.

*József királyi herceg* emelkedett ezután szólásra, és beszédében arra utalt, hogy *sohasem lett volna belőle győztes hadvezér, ha nem lettek volna hűséges katonái*. Egyedüli nép volt a magyar, amelyik sohasem okozott



Képek a Faluszövetség somlővásárhelyi kiállításáról.

Balról: József királyi herceg, tábornagy megnyitó beszédet mond. — Jobbról: Schandl Károly dr. ny. államtitkár, a kerület országgyűlési képviselője, köszönti a vendégeket.

csalódást a frontokon. Az a magasztos érzés tölti el a szívét, hogy Somló vidékének népe nemcsak karddal, hanem munkával is kiveszi részét a magyar feltámadásban. A mielőbbi feltámadásra őríti poharát.

A királyi herceg tapsviharral fogadott szavai után Antal Lajos tb. kanonok a község nevében a vendégekre mondott pohárköszöntőt. Görgéy István országgyűlési képviselő a tokaji borvidék együttérzését hangsúlyozta, Örfly Imre országgyűlési képviselő a szekszárdi bortermelők üdvözlését tolmácsolta és Schandl Károlyra, a deveszeri választókerület országgyűlési képviselőjére üritette poharát. A közebed alatt a kitünő deveszeri római katolikus dalkör Pauer István karnagy vezényletével magyar dalokat adott elő.

A közebedről a királyi herceg Jókai Ithász Miklós remek négyesfogatán kihajtatott a versenyterre, ahol vitéz Rajháty Sándor őrnagy vezetése alatt járási levanteverseny zajlott le. A királyi herceg hosszasan időzött a versenyen, majd teljes megelégedését nyilvánítva, bucsut vett kíséretétől és autóján elhagyta a községet.

### A filléres gyors ezer vendége

Másnap, Pünkösöd hétfőjén, délelőtt 10 órakor érkezett meg Budapestről a filléres gyors, mely több, mint ezer vendéget hozott. Jóval a vonat érkezése előtt óriási tömeg lepte el az állomás környékét. Ember-ember hátán szorongott, kocsik és szekerek százai sorakoztak egymás hegyén-hátán. Mindenki hozzátartozóját, ismerőst, idegenbe szakadt, rég nem látott rokonát várta. Ez a filléres gyors nemcsak Somlővásárhelyre hozott vendégeket, akadtak utasok a közeli közsé-

gekbe is, ahova kocsin vitték ki és hozták vissza őket a rokonok és jóbarátok.

A vonat beérkezését dörgő éljenzés fogadta, majd Antal Lajos tb. kanonok a község nevében pár szóval üdvözölte a vendégeket és aztán a bányász-zenekar ropogós indulója mellett megindult a népvándorlás. Rokonok, ismerősök, barátok — ki meghatottan, ki vidáman — hangos szóval köszöntötték egymást, aztán a kirándulók csoportjával együtt megindult az áradat a községbe. Rövid idő múlva mozogni sem lehetett a kiállítási helyiségekben, a borsátrak előtt, a falu utcáin és mindenütt jókedvű, önfeledt csoportokkal találkozott az ember. Somlővásárhelynek régen nem volt ilyen mozgalmas, eleven és lüktető napja! Délután a látogatók és kísérőik ellepték a gyönyörű Somlóhegyet. Az egész hegyoldal nyüzsgött az emberektől és a híres pincék: a somlói kincs rejtekei, megteltek vidám emberrajokkal és hangos nótaszóval . . .

Este kilenc órakor indult vissza a fővárosba a filléres gyors. Ugyanaz a mozgalmas kép, mint a vonat érkezésekor: a hozzátartozók és ismerősök ezrei bucsuttatták el a vendégeket. De a visszatérők és az otthonmaradottak sokáig fogják emlegetni ezt a szép napot . . .

### Mayer János ny. miniszter Somlővásárhelyen

Mayer János ny. miniszter, a Faluszövetség elnöke, másirányu elfoglaltsága miatt csak Pünkösöd hétfőjén délelőtt fél 12 órakor érkezett meg Somlővásárhelyre. Mayer János megérkezése után Antal Lajos tb. kanonok és a kiállítás rendezőinek kíséretében nyomban a kiállítás megtekin-

tésére indult. Igen nagy érdeklődéssel szemlélte meg a kiállított szép és értékes anyagot és végül a legteljesebb elismerését fejezte ki a látottak felett. A kiállítás után megnézte a szép katolikus templomot és hosszan gyönyörködött a pálos-szerzetesek által faragott gyönyörű szőszékben és szekrényekben, a templom büszkeségeiben. Délben Antal Lajos tb. kanonok ebédre látta vendégül Mayer Jánost. Délután Mayer János Malcomes Gyula báró somlóhegyi szőlőjében tett látogatást, majd a kora esti órákban visszatért Budapestre.

### A kiállítás

A somlővásárhelyi mezőgazdasági, kulturális kiállítást és borvásárt három épületben helyezte el a rendezőség. A kulturház épületének nagytertermében foglalt helyet a hirneves somlói borkiállítás. Közel ezer izléses palack sorakozott három hosszú polcon, a somlóhegyi szőlőbirtokosok jobbnál-jobb fajtájú borai. A borkiállítást és vásárt díjazással kötétk egybe. A Faluszövetség díját — egy ezüstserleget — a legjobb somlói bor jutalmául Tóth Béla szőlőbirtokos nyerte el.

A nagyterem hátsó részében foglalt helyet az Országos Központi Hitelszövetkezet rendkívül ügyes és szemléltető kiállítása. Megkapó grafikonok, — László József mérnök alkotásai — sorakoztak egymás mellé, melyek a hitelszövetkezetek működéséről, a szövetkezeti tagok foglalkozás szerinti megoszlásáról, az üzletrésztöke fejlődéséről, a taglétszám gyarapodásáról, a földmunkásszövetkezetek munkásságáról közöltek figyelemreméltó adatokat. A kiállítás egyik érdekessége volt egy 286 cm hosszú, 226 aláírással, 8 toldalékkal ellátott váltó, melyet 1911.

6vi október hó 3-án számoltak le. Diszes keretben ott láttuk az OKH *egymilliomodik váltóját* is, melyet 1904. évi október hó 24-én számoltak le. Az OKH kiadványai, továbbá sikerült fényképek egészítették ki a szép anyagot.

A terem hátsó részében a *Királyi Közalapítványi Hivatal* erdészeti és vadászati kiállítása nyert elhelyezést. Sok nézője akadt a pompás vadásztrofeáknak, fegyvereknek és a 200 éves bükk-, 110 éves gyertyán-koronáknak. Hatalmas ketreben kiállítottak egy élő vadász-uhut is, mely körül állandóan a látogatók serege tolongott.

A kulturház második termében a *Mezőkövesdi Faluszövetség* tagjai sorakoztatták fel jól ismert matyóhimnuszait; az *ajkai üveggyár* pedig remekbe készült csiszoltüveg-disztárgyakat állított ki. Végül egy harmadik szobában izléses lakásberendezési tárgyakat állított ki egy devecseri bútorgyár. A kulturház udvarán *bor-sátrát* ütöttek fel, mely előtt egész nap hullámgöngy a nép és poharanként fogyasztotta a tüzes somló borokat.

A kiállítás kulturális részét az *iskola* három tantermében helyezték el. Itt láttuk — a borkiállításán kívül — a kiállítás legnagyobb értékét: a *tizenégy somlóvidéki elemi iskola* és a *dr. Kondorné-féle devecseri magán-polgári iskola növendékei által készített nagyszerű anyagot*. Kézimunkák, — a legegyszerűbbtől a legnehezebbig — játékok, szlőjdmunkák, szalma- és gyékényfonás, fafaragás, papírkivágás, stb., szebbnél-szebb produktumai igazolták az 1925-ik év óta folyó, gyakorlati életre való nevelés nagyszerű eredményeit. Ezért a legteljesebb dicséret illeti *Pánczél* Ferenc veszprémi megyei tanfelügyelőt és a kitünő tanítóit. A kiállítási anyag csoportosítása *Szabó Anna*, *Parthy Mihály* és *Ughy Albert* tanítók izlését dicséri.

Egy másik teremben foglalt helyet *Kóka* Erzsébet devecseri háziipari tanfolyamának kézimunka- és fehérneműkiállítása, továbbá a somlóvásárhelyi nők kézimunka-csoportja. Izlés, esin, képzelőerő jellemzi a szebbnél-szebb munkákat. Ezt a csoportot állandóan sok érdeklődő látogatta.

Másik érdekessége volt a kulturális résznek a *veszprémi háziipari tanfolyam csoportja*, melyet az iskolán kívüli népművelési albizottság rendezett. Ez a mindössze kétesztendő mozgalom, mely a munkanélküliek foglalkoztatását tűzte ki célul, máris meglepő eredményeket ért el. A tanfolyamon fából gyermekjátékokat, diszmuárukat, különleges, porcellán-férvű mázzal bevont favázákat, stb. készítenek és értékesítésükkel is foglalkoznak. A tanfolyam vezetője és a

kiállítás rendezője *Nacsády József* tanító nagyszerű munkát végez. Ugyan-ebben a teremben helyezték el a *tuskevári agyagiparosok* szép népies cserpeit, fazekait, vázáit és korsóit.

A kiállítás harmadik épületében foglalt helyet az *ipar, háziipar és kereskedelmi csoport*. Az *ajkai köszvény* normal szelvény munkahelyet, másfélmétermázas széntömböt, teljes mentőfelszerelést, geológiai profilt állított ki. Az *Alfa Separator Rt.* tejfőző gépeit nagy tömeg vette körül. A *Péti Nitrogéngyár* a péti só termésköszvény hatását mutatta be grafikonokon és szemléltető képeken. A *Pannónia áramszolgáltató rt. pápai kerületi mérnöksége* villamos cikkeket állított ki. A *városi köedénygyár* diszmuáruit szívesen vásárolta a látogató közönség. A kiállításnak ezt a részét pompás háziipari szőnyeg és diszmuáruk egészítették ki.

A vasuti állomás mellett: *Vásártéren* helyezték el a *Veszprém-vármegyei Gazdasági Egyesület* által rendezett és díjazással egybekötött tenyészállatkiállítást. A pompás bikáknak és üszöknak sok nézője akadt. Ugyanígy a szebbnél-szebb fogatoknak is. A *Faluszövetség* ezüst kolompját, melyet a legtovább üsző díjazására tűzött ki, *Hegy János tósoki gazda* 2½ éves „Zsemle” nevű üszője nyerte el. Az *uradalmi vándorserleget* *Barna Dezső* vidi földbirtokos bikája nyerte.

A kétnapos ünnepek kiemelkedő része volt a *járás leventeverse*, melyen a *Faluszövetség ezüst serlegét* a *somlószőlősi leventecsapat* nyerte el. Céllövészetben a csapat- és egyéni versenyt *Somlóvásárhely* leventecsapata vitte el. *Karakószörcsök* csapata versenyen kívül nagyszerű zászlógyakorlatot mutatott be. Az 5x60 méteres stafétafutásban *Tuskevár* csapata győzött. A *buzogány-céldobásban* *Bor-szörcsök* csapata lett az első.

A kiállítás és borvásár előkészítéséért és nagy sikeréért teljes elismerés illeti a *Faluszövetség* tisztviselő karát, elsősorban *Wieser Béla* titkár, aki hónapok óta rendkívül nagy munkát fejtett ki a kiállítás rendezése körül. Részesei a nagy munkának és elismerésnek a helyi rendezőbizottságok tagjai, akik *Antal Lajos* tb. kanonok vezetésével fáradságtalanul dolgoztak a sikerért. Különösen ki kell emelnünk *Schögl György* káplánt, *Ughy Albert* tanítót, a kiállítás titkárait, akik lelkes odaadással buzgólkodtak. De dicséret illeti a helyi hatóságok vezetőit, Somlóvásárhely derék népét, a leventéket, cserkészeket és önkéntes tüzoltókat, és mindenkit, aki munkájával és fáradságával hozzájárult e két napos nagyszerű ünnepség sikeréhez.

(m. e.)

## A sinfalvi »incidens«

Szó se róla, egyszerű incidensnek is lehet minősíteni a tordamegyei *Sinfalva* községben megtörtént kegyetlen és igaztalan „megtorló” eseményeket, amelyeket *Janku Ábrahám*, valamint *Hóra* és *Kloska* fenkölt nemzeti érzéstől hevített népe a kis szinsekely *falucskában* elkövetett, amint *Grigorcea* román követ kormányra megbízásából a napokban *Gömbös Gyula* miniszterelnök előtt kijelentette. Mi azonban nem vagyunk hajlandók ilyen nagy leegyszerűsíteni a dolgot, mint ahogy nem is az. A *continuitás* (állandó ittlakás) kérdésében, amelyre a románok hivatkoztak akkor, amikor Erdélyt ősi jogon *Trianonban* maguknak követelték és meg is kapták, a magyaroknál is több igazuk van a székelyeknek, akik három évszázaddal a magyarok és héttel a románok előtt voltak Erdély öslakói. Lehet, hogy ez a gondosan titkolt tudat kellemetlen Erdély mai urinak és szívesen eltüntetnék az egész székelységet a föld színéről, ha iskolával, közigazgatási erőszakkal, csendőrrrel és román igazságszolgáltatással nem megy, hát olyanformán, mint *Sinfalván* próbálták. Csakhogy az ilyesminek mégis nagy visszhangja támad. Akkor különösen, ha *Budapesten* éppen abban az időben nemzetközi újságíró-kongresszust is tartanak. És miért a szemnek ez a vérbeborulása s a fogaknak adáz csikorgatása, ha igazuk van s azt az igazat a világ közvéleménye előtt bármikor be is bizonyíthatják? A saját jogos tulajdonában bátran ül mindenki. Aki pedig másét vette el, annál jobban retteg, minél nagyobb eltulajdonított vagyont rejtget. S a gyilkolásig és gyújtogatásig vetemedő erőszak mindig valamely még nagyobb bűnnek a palástolása... Például a trianoni hazugságnak...

M. J.

## BELPOLITIKA

### Képviselőház

A *kultuszárca* költségvetési vitájának befejezése után *Hóman* Bálint kultuszminiszter válaszolt az elhangzott kijelentésekre. Nemzeti irányu kulturpolitikát kíván folytatni. Nem leépítésről, hanem észszerű átépítésről van szó tárcaja körében. A tárca költségvetése a múlt évvel szemben hat millió pengővel csökkent. Egyetemeket megszüntetni nem hajlandó, ellenben egyes tudománykarokat összevon és szünteteltet. A műgyetemet, a közgazdasági egyetemet és az állatorvosi főiskolát egyesíti. Ide kerül a soproni bányászati főiskola is. A soproni érdekezési főiskolát akadémiaává alakítja át. A gazdasági akadémiák számát csök-



# Hasznos tudni

mindazoknak, kik az ártalmatlan és tisztán természetes hashajtó ásványvizek iránt, nagyobb bizalommal viseltetnek, hogy

**Schmidthauer Igmándi keserűvíz**

hatékony forrás-sókban egész Európa leggazdagabb ilyenmű ásványvize. Rendszerint már kis adag:  $\frac{1}{4}$  vagy  $\frac{1}{2}$  pohár elegendő, miáltal a nagyobb mennyiségek fogyasztása feleslegessé válik, tehát gazdaságilag is viszonylag a legolcsóbb.

kenti. A népnevelés kérdésében további kiépítésre van szükség. Tervbe vette az önálló gazdasági népiskolák és polgári iskolák fejlesztését.

A miniszter beszéde után a tárca költségvetését elfogadták, majd áttértek a földművelésügyi tárca költségvetésének tárgyalására. Marschall Ferenc előadó ismertette a tárca költségvetését.

A június hó elsejei ülésén napirend előtt Krüger Aladár a legnagyobb felháborodás hangján szóvá tette a *szinfalvi és borbévi oláh vérengzést*. Kánya Kálmán külügyminiszter nyomában válaszolt a felszólalásra. Hangsúlyozta, hogy a magyar kormány teljes mértékben átérzi és jogosultnak tartja a felháborodást. *A védtelen magyar kisebbséggel szemben úgy elbánni, ahogy az most Erdélyben történt, minden erkölcsi alapot nélkülöző eljárás*. Barátságos viszony köztünk és a szomszédok között mindaddig nem alakulhat ki, míg a kisebbségi szerződések pontos betartása nincs biztosítva.

A földművelésügyi tárca költségvetésének tárgyalása során Kelemen Kornél a Duna-völgyi esatorna járulékaiknak enyhítését kérte. Schandl Károly azokat a javaslatokat ismertette, melyeket az agrárországok a római nemzetközi kongresszus után a londoni értekezlet elé terjesztenek. Majd a terményértékesítés kérdésével foglalkozott. Kedvező jelnek tartja, hogy Amerikából a gabonafelesleg csökkenéséről érkeznek hírek, az orosz agrárpolitika pedig csődöt mondott. Türelemmel ki kell tartanunk, hogy minőségileg a legjobb búzát állítsuk elő. A mezőgazdasági szakoktatás kérdésével kapcsolatban nem helyesli, hogy a szakoktatást a kultuszminisztériumba viszik át. *Kenyeres János* szerint a gazdaadósságok rendezése a legégetőbb kérdés. *Csizmádia András* hasonlóan vélekedik. Olyan rendelkezéseket kér, hogy a *gazdák a károsodásukat felezzék meg a bankokkal*. Telepítsék vissza az elárverezett kisbirtokosokat a saját birtokaikba. *Ez lenne az igazi telepítés*.

A vita befejezése után Kállay Miklós

földművelésügyi miniszter válaszolt az elhangzott kijelentésekre.

— *Ha a föld és a tőke összeütközésbe kerül —* mondotta többek közt — *nekünk a föld pártjára kell állnunk, mert abban vannak értekeink*. Sürögően foglalkozni kell egy új földbirtokpolitika előkészítésével. *A kisbirtok politikájának kell elfoglalni a nagybirtok-politika helyét*. Ezután a telepítés irányelveiről beszélt. Önálló egzisztencia teremtése: ez a főcélja a telepítésnek. A termelés átalakításával kapcsolatban azt hangsúlyozta, hogy *szó sem lehet arról, hogy a buza-termelésről letérjünk*. A bor kérdésében az a véleménye, hogy ha a mai állapotok nem is rózsásak, semmiesetre sem olyan rosszak, hogy különös panaszra lenne ok. Csupán a Tokaj-hegyvidékén van baj. A gyümölcskérdés kapcsán jelenti, hogy a *permetezőszerek árára vonatkozóan megállapodott a gyárakkal*. A mult évi árakkal szemben 30 százalékos engedményt ért el. A miniszter ezután bejelentette, hogy a *németekkel sikerült megállapodni és kiviteli lehetőségeket biztosítani*. *A német elzárkózás terén határozott enyhülés mutatkozik*. Végül a miniszter a mezőgazdasági munkás-ság védelméről szólott.

A miniszter felszólalása után a tárca költségvetését elfogadták.

## Felsőház

A felsőház május hó 31-én ülést tartott, melyen a *közigazgatás egyszerűsítéséről* szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A felsőház *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter felszólalása után a törvényjavaslatot elfogadta.

## A magyar-német árucseremegyezés

A közvetlen árucsereforgalom élénkebbé tétele céljából a magyar és német kormányok megbízottai közt a legbarátságosabb szellemben folytatott megbeszélések *sikerrel befejeződtek*. A kliringegyezményt több olyan határozattal egészítették ki, amelyek a magyar terményeknek a kompenzációs üzletek keretében való kivitelét lényegesen megkönnyítik. E megegyezések gyakorlati kihatása máris megnyilvánult

abban, hogy a mindkét részről érdekeltek oly konkrét üzletek megkötésére irányuló tárgyalásokat kezdetek, amelyek elsősorban nagyobb mennyiségű idénycikkek azonnali kivitelének biztosítására szolgálnak és valószínűleg más magyar mezőgazdasági termékek kivitelét is lehetővé fogják tenni.

## VILÁGKRÓNIKA

### Mégis létrejön a négyhatalmi egyezmény

A régen vajudó négyhatalmi egyezménytervezet az egész héten át foglalkoztatta Európa diplomatáit. Nemcsak a közvetlenül érdekelt olasz, francia, angol és német politikai körök, hanem mindazon államokét is, melyeknek valamely közvetlen, vagy közvetett érdekük fűződik a négyhatalmi egyezményhez. Az egyezménytervezet eredeti szövegén ezek a tárgyalások sok változást, csiszolást vittek véghez. A kisantant külügyminiszterei Prágában tartott értekezletükön szintén foglalkoztak az egyezménytervezettel és megállapították, hogy Franciaország segítségével sikerült az egyezmény szövegét a kisantant kivánságainak megfelelően megváltoztatni. Tehát a négyhatalmi egyezmény csak olyan tényekre szorítkozik, melyek az aláíró államok érdekeit érintik. Hírek szerint a változtatások kizárják, hogy a négyhatalmi egyezmény a kisantantnak árthatna, vagy akár a revíziót előmozdíthatná.

A Londonban, Rómában, Párisban és Berlinben folytatott éjjel-nappali tárgyalások végre olyan módosításokat eredményeztek, melyeknek alapján a francia minisztertanács is hozzájárult a négyhatalmi szerződés parafálásához és felhatalmazta Franciaország római nagykövétét a szerződésnek Rómában való aláírására. Ugyancsak Rómában fogják aláírni az egyezményt az angol és német nagykövetek, valamint Olaszország népszóvetéségi fődelegátusa, Aloisi nagykövet.

### Kátyuba jutottak a leszerelési tárgyalások

A leszerelési értekezlet főbizottságának munkája oly nagymértékben eredménytelen volt, hogy az értekezletnek őszig való elnapolását kívánták több oldalról. Tekintve azonban azt, hogy az értekezleten résztvevő államok egyike sem akarja vállalni a felelősséget az értekezlet megszakításáért, vagy eredménytelenségéért, abban állapodtak meg, hogy megbízzák az értekezlet elnökségét, folytassa az érdemleges tárgyalásokat. Ez a megoldás azonban csak ideiglenes és egyáltalában nem alkalmas jó remények felkeltésére, a leszerelés mielőbbi végrehajtására nézve.

### Németország és Ausztria

Németország és Ausztria közötti viszály az utóbbi napokban egyre jobban elmérgesedett. Dolfuss osztrák kancellárnak a római útjával kapcsolatban nagy angol lapok kiemelik, hogy Olaszország részvétele az új osztrák kölcsönben azt jelenti, hogy Mussolini továbbra is támogatja Dolfuss kancellárnak Ausztria önállóságának megóvására való törekvését. Az angol lapok hírei szerint a német és osztrák viszályban való közvetítésre Mussolini olasz miniszterelnök és a pápa felajánlották mindkét országnak jó szolgálataikat.

### A mezőgazdasági államok értekezlete

Pünkösöd vasárnapján Bukarestben a román képviselőház termében megkezdődött az európai mezőgazdasági államok értekezlete. Magyarország, Jugoszlávia, Románia, Bulgária, Lengyelország és Csehország képviselték magukat az értekezleten, Törökország, Görögország, Egyiptom és Lettország pedig megfigyelőket küldött ki. A magyar küldöttség nevében Mayer Károly földmivelésügyi államtitkár szólalt fel.

— Ez az értekezlet — mondotta többek közt — felülmulja az előző értekezlet jelentőségét, mert az a célja, hogy megállapítsa a közép- és délkelet-európai államoknak a londoni világgazdasági értekezleten tanúsított magatartását. A varsói első értekezlet óta minden erőfeszítésünk arra irányult, hogy mezőgazdasági kivételünk számára elfogadható árakat biztosítsunk Európában, mert földmiveseink megélhetését és országunk helyzetét csak így lehet megjavítani. Ha ezt a célt elérnénk, kétségkívül nagymértékben emelkednék a mezőgazdasági államok iparcikkfogyasztó képessége és ez a mélypontra süllyedt ipari termelést is fokozná, enyhítené a munkanélküliséget, amely családtag-



József királyi herceg megkoszorúzza a somlővásárhelyi hősök emléket.

jaikkal együtt legkevesebb harmincmillió munkást dönt nyomoruságba. Az európai gazdasági válság egyik főoka a mezőgazdasági válság.

Végül Mayer Károly államtitkár kijelentette, hogy a magyar kormány nagy fontosságot tulajdonít az értekezlet munkálataiban való tevékeny részvételnek.

### Az erdélyi magyarellenes tüntetések

Csak az elmúlt héten váltak részleteikben is ismeretessé azok a hatalmas károk, amelyeket a revízióellenes tüntetés utójeleneteiként a felbőszített tömegek a Torda környéki magyar falvakban, de különösen Sinfalván és Borréven okoztak. Csak egyedül Sinfalván és Borréven a román pusztitás által előidézett kárt több mint kétmillió leure teszik. Most tünt ki, hogy sokkal több a sebesültek száma is, mint amelyekről az első híradások szóltak. A budapesti román követ megjelent Gömbös Gyula miniszterelnöknél és kijelentette, hogy kormánya a legerélyesebb kivizsgálást rendelte el a Sinfalva községben történt pusztitások ügyében. De ehhez hozzáfűzte azt is, hogy az egész inkább egy falusi verekedés jellegét viseli magán. Feltűnő nagy az ellentmondás a lakosság köréből érkező hírek és a román követ kijelentése között. A magyar panaszok jogosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az aranyosmenti magyar községek lakosai sorra védőszervezeteket alakítottak hasonló támadások pusztitásai ellen való védekezés céljából. A tordai, sinfalvi, borrévi és magyarigeni pusztitások ügyét a Magyar Nemzeti Szövetség tiltakozó iratban a Népszövetség tudomására hozza és hivatkozva

a Románia által ünnepélyesen aláírt kisebbségvédelmi szerződésre, kéri a Népszövetség közbelépését, hogy a román kormány nemzetközi jellegű kötelezettségének szigorú megtartására szoríttassék.

### Méhészeti tanfolyam a székesfehérvári téli gazdasági iskolában

Szép keretek között folyt le folyó évi május hó 31-én a székesfehérvári téli gazdasági iskolában a tiznapos elméleti és gyakorlati méhészeti tanfolyam vizsgája. A vizsgát Gajáry László dr. igazgató, vizsgáltnök nyitotta meg, majd Bucsy Jenő méhészeti felügyelő, előadó kérdéseire feleltek meg a hallgatók, számszerint huszonnyolcan, szépen és szabatosan, ami azt bizonyította, hogy a rövid tanfolyam is eredményben gazdag volt. Az elméleti vizsga után a tanfolyam tartama alatt készített kaptárakból és mülépből összeállított kiállítást tekintették meg a vendégek.

A tanfolyam elméleti volt, a gyakorlati órákon pedig a szalmakaptár készítést, mülépontést stb végezték a hallgatók az iskola műtermében és az iskola mintaméhesében gyakorolták a méhekkel való bánásmódot. A gyakorlati oktatást szolgálták a tanulmányi kirándulások is a tanfolyam tartama alatt, melyek kapcsán Székesfehérvárott a Méhész Egyletet és Pollermann Pál méhészét, Veszprémben pedig Velty mintagazdaságát és Bucsy Jenő méhészeti felügyelő, előadó méhészét tekintették meg.

A vizsgán megjelentek: Gaudernak Emil báró alezredes, Kardhordó Gyula őrnagy, L'Éplatténier Imre dr. városi tb. tanácsnok, Vantsay Dezső a vármegyei gazdasági felügyelőség képviselőjében, Becker Aurél háziipari felügyelő, Tuboly Jenő önálló gazdasági népiskolai igazgató, Glász Károly, a Székesfehérvár és Vidéke Méhész Egyesület ügyvezető elnöke és számosan az érdeklődő gazdák közül.

### MÜLÉPET

tiszta méhviaszból különként 4.60 pengőért szállít: „MÉH”, a magyar méhészek szövetsége,

Budapest, Arany János-utca 1/g.

Észközökről árjegyzéket, szaklapból mutatványszámot ingyen küld, mézet, viaszt vételre keres.

## Milyen lesz az új boletta-rendelet?

A kormány a mezőgazdaság megsegítésére felmerült javaslatokat és terveket alapos vizsgálat tárgyává tette, de végül is bebizonyult, hogy a boletta-segélyt semmiféle más intézkedéssel pótolni nem lehet. Ennek oka abban rejlik, hogy a mezőgazdasági termelés legfőbb termékét, a gabonát, feltétlenül szükséges az ijesztően lesüllyedt világpiaci gabonaárak mellett közvetlen támogatásban részesíteni. A gabonatermelés az alacsony árak mellett erősen veszteséges és egy ország mezőgazdasága sem bírja el az ilyen folyton veszteséges termelést. Már pedig a gabonának felárat biztosítani praktikus és hatályosan, vagyis úgy, hogy a gabonasegély feltétlenül a termelőnek jusson, nem lehetett más uton, mint a gabonajegyrendszer fenntartásával.

A boletta kétségtelenül nagyon súlyosan terhelte a liszt- és kenyérfogyasztást, tehát éppen a legszélesebb néprétegeket. Módot kellett tehát arra találni, hogy a métermázsánként tízpengős gabonajegy és két és fél-pengős lisztforgalmi adó: együttvéve tizenkét és fél pengő terhét, amelyet végeredményben a kenyérfogyasztás viselt, *lényegesen le lehessen szállítani.* Ezt a célt a kormány akként oldja meg, hogy a *tízpengős gabonajegyet erősen leszállítja, úgy hogy a lisztforgalmi adóval együtt a jövő gazdasági évben több mint egyharmadával kisebb összeg fogja terhelni a buza és rozs minden métermázsáját, mint a most lezárult gazdasági évben.* Ebben a kormány tisztára szociális megfontolás vezette abbéli törekvésében, hogy a kenyér árát mentől jobban olcsóbbítani lehessen. A választott megoldás révén a kenyér ára kilogrammonként átlag körülbelül 7 fillérrel olcsóbbodik, vagyis az eddiginek körülbelül 16 százalékaival.

Ámde a boletta összegének e csökkentése folytán a bolettaalap bevétele természetesen lényegesen kisebbedik, *úgy hogy a gabonasegély kiadásainak fedezésére még körülbelül 25 millió pengőt kellett előteremteni.* Ezen a ponton nyilvánul meg a kormány részéről választott megoldás ugyancsak szociális jellege abban, hogy a gabonasegélyezés terheinek egy részét levéve a kenyérfogyasztó vállairól, azt teherviselésre képesebb rétegekre hárítja. Ugyanis a boletta-alap hiányzó fedezetét a kormány olyan iparvállalatoktól szedi be, amelyeknek nagyobb konjunkturális nyereségeik vannak (így elsősorban a textilipartól és a szénbányáktól), még pedig akként, hogy az illető iparvállalatok a rájuk eső megterhelés nagyobb részét nem háríthatják át a vevőkre és fogyasztókra, hanem a magukból lesznek kénytelenek viselni. Ezzel lehetővé

válik, hogy a gabonasegélyezés terhe méltányosabban oszadjék el a fogyasztók között és ne csupán csak a kenyérfogyasztást sujtja.

De az új rendelet még tovább megy a szociális gondoskodás terén, amikor a törpe- és kisbirtokokos egyébirányu megsegítését az eddigi mértéken felül kiszélesíti. *Ez érvényesül úgy a földadó-visszatérítésnél, valamint a közmunkaváltás terén fennálló kedvezményeknél, amelyekbe az eddiginél szélesebb rétegeket fog bevonni az új szabályozás.* A legkisebb földbirtokosok kategóriának nyújtott további kedvezmények nem szorítkoznak csupán a gabonatermelőre, hanem *egyéb gazdasági ágakra is kiterjednek.*

A rendelet a 33-as országos bizottság elé kerül, majd — megjelenése után — részletesen ismertetjük.

### A sokgyermekes családfők, hadirokkantak, vitézségi éremtulajdonosok adókedvezményei

A hivatalos lap június hó 3-iki száma több pénzügyminiszeri rendeletet és végrehajtási utasítást közölt:

Az egyik rendelet közli a négy-nél több gyermekkel bíró adózóknak járó adómérséklés tárgyában kiadott kormányrendelet végrehajtási utasítását. A rendelet szerint, ha valamely adózónak négy-nél több gyermeke van s a jövedelemadónak és vagyonadónak azért nem alanya, mert évi adóköteles tiszta jövedelme az 1000 pengőt, adóköteles tiszta vagyonának az értéke pedig a 25.000 pengőt nem éri el, a terhére előírt földadóból, házadóból és általános kereseti adóból, valamint az ezek után járó állami, törvényhatósági és községi adókból az ötödik és azon-

felül minden további gyermek után 5—5 százalékos adómérséklés illeti meg.

Az adómérséklés kedvezménye szempontjából gyermek alatt az adózó háztartásában élő keresettel nem bíró törvényes, törvényesített, mostoha vagy örökbefogadott gyermekeket, illetve unokákat kell érteni. A kedvezmény szempontjából a közös háztartáshoz tartozást és a gyermekek számát mindig az adóévet megelőző év utolsó napján volt tényleges állapot szerint kell megállapítani.

A most említett adómérséklés a jövedelemadó alanyaira nem vonatkozik, ezeknél a gyermekek száma az adóköteles jövedelemadó-alap kiszámításánál vétetik figyelembe s így a nagyobb számu gyermekkel bíró jövedelemadó fizetésére kötelezett adózók a jövedelemadónál részesülnek kedvezményben.

A hivatalos lap közli továbbá a hadirokkantak, a hadiözvegyek és hadiárvák, valamint a Károly-csapatkeresztesek és a vitézségi éremtulajdonosok adókedvezményeiről szóló 9660/1932. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott pénzügyminiszeri rendelet.

A 9660/1932. M. E. számú rendelet a hadirokkantak, a hadiözvegyek, a hadiárvák, Károly-csapatkeresztesek és vitézségi éremtulajdonosok közül azoknak, akiknek adója az 50, illetve 100 pengőt nem haladja túl, az adóalap nagysága és a rokkantság mérve szerint 10—30 százalékos adómérséklést biztosít.

### A gazdaadósságok kamathátraléka

A pénzügyminiszter a legnagyobb eréllyel vette kezébe a gazdaadósságok kamathátralékának rendezését, mint a gazdaadósságok kérdésének jelenleg legégetőbb részét. Ebben az akcióban az elmúlt héten fontos lépés történt, még pedig a hosszulejáratu kölcsönök kamathátralékának ideiglenes rendezése tekintetében. A TÉBE (Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete) azt ajánlja tagjainak, hogy kötvénykibocsátás alapjául szolgáló törlesztéses kölcsönöknél olyan adósok ellen, kiknek a törlesztéses kölcsönrel terhelt mezőgazdasági birtoka a kat. tiszta jövedelem 15-szörösét meghaladó mérvben van jelzálogilag megterhelve, netaláni hátralékok esetén is az 1935 június 30-ig terjedő időben a behajtási eljárást ne indítsák, illetőleg ne folytassák, ha az egyes törlesztőrészek lejártakor tartozásukra legalább oly összeget szolgáltatnak be a hitelező intézetnél, amely a mindenkor fennálló rendeletek értelmében az illetékes részlet esedékessége alkalmából az adós részéről szolgáltatandó.



Kép a somlővásárhelyi kiállításról.

Mayer János ny. miniszter, a Faluszövetség elnöke, Malcomes Gyula báró földbirtokos és Antal Lajos tb. kanonok társaságában, a kulturház előtt.

# SZIVÁRVÁNY

## A tudós kocsisa

Rége, mikor az emberek vonat helyett még kocsin jártak, élt két tudós. Az egyik Németországban lakott, a másik Magyarországon. Mind a kettő igen nagyessű volt és sehogyan sem tudták eldönteni, hogy kettejük közül melyik az okosabb. Végül is a német elhatározta, hogy vitaközörsre hívja a magyart s mikor az a kihívásba beleegyezett, a német kocsiúra ült. Mivel a német nem tudott magyarul, a magyar meg németül, úgy egyeztek meg, hogy a kérdések néma kérdések lesznek, a néma kérdésekre aztán mind a ketten néma jelekkel felelnek.

A német közeledett. A magyar kicsit tartott a vitától, hátha mégis a német győz! Ezért nagyon gondolkodott. Egyik napon, amint így gondolkodott, megszólította őt János, a kocsisa:

— Min busul, tekintetes uram?

A tudós elmondta neki, mi bántja. János ellegyintett maga előtt:

— Sose busuljon ezért, tekintetes uram. Nem érdemi meg ötven német se, hogy a magyar ember feje megfájduljon miatta. Majd én megfelelek neki.

A tudós szabadkozott, de a kocsis olyan meggyőzően beszélt neki, hogy utóbb is beleegyezett.

Mikor a német megérkezett, felvette a libériáját s a boltosnéval, aki tudott németül, megizente, hogy jöjjön az istállóba, mert az ura nem tartja magához méltónak, hogy ilyen kis tudóssal vitába szálljon, azért a kocsisára bízta a döntést.

A német vörös lett, mint a pulyka. Kereste a kocsist.

— Te vagy az a híres?

— Én!

— Hát felelj erre a kérdésre — mondta tolmács utján a tudós, s minthogy néma jelekben egyeztek meg, a jobb mutatóját feltartotta s azzal János felé bökött.

János feleletül a jobb keze két ujját emelte fel s azzal bökött a tudós felé.

Most a német a mutatójával fölfelé mutatott. János lefelé.

A tudós kinyitotta a tenyerét. János feleletül ökölbe szorította a kezét.

A német elsápadt s beismerte, hogy a kocsis legyőzte. Nagyszerűen megfelelt minden kérdésére.

A magyar tudós megkérdezte a kolégájától, hogy mit kérdezett a kocsistól. A tudós elmondta úgy, ahogyan a néma beszéd lefolyt közöttük.

— Legelőször is feléje mutattam a mutatójammal. Azt jeleztem, hogy az Isten először teremtette a férfit. A kocsis erre két ujjával mutatott rám, jelezve, hogy melléje Évát alkotta aztán. Most az ujjaimat fölfelé

tartottam. Vagyis, hogy Isten az égből van. A kocsis lefelé mutatott, hogy azonképpen a földön is. Végül a tenyeremet mutattam, hogy Isten a tenyerén hordozza a világot. A kocsis ökölbe szorította a kezét, hogy be is markolhatja, ha úgy akarja.

A német hosszú orral visszavonult a hazájába.

A magyar kíváncsi volt, hogy a kocsisa hogyan tudott ilyen bölcsen megfelelni. Maga elé hívatta és megkérdezte tőle:

— No, János, hogyan volt azzal a némettel?

János szeme megvillant, aztán haragosan beszélt:

— Hát az úgy volt, tekintetes uram, a nyavalya abba a nimötbe! — még jóformán azt se mondtam neki, hogy kungat, nekem jött a mutatójával, hogy kiszurja a szememet. Én meg nekidőftem a két ujjamat, mondom: majd kiszurom én neked mind a kettőt! Erre felmutat az ujjával, hogy felakasztat, én meg a földre mutattam: ember legyen az, aki engem megmozdít a földről. Akkor aztán mutatta a tenyerét, hogy pofonvág, én meg összeszorítottam az öklömet, hogy — ijnye a nimöt öregapádat, majd megöklözlek, de úgy, hogy mind a harminc két fogad kiesik!

Ime! A magyarnak még a kocsisában is több bölcsesség van, mint más náció leghíresebb tudósaiban együttvéve.

Nyáry Andor.

## MAI MAGYAR NÉPDALOK

Elég nagy a feje, busuljon a ló.  
Egy kis bajért busulni nem jó . . .  
Gombház, sej, ha leszakad,  
Egy helyébe száz is akad!

Magyar gazda felmászott a gondfára.  
Annak is a legmagasabb ágára . . .  
Igy se volt jó, ugy se volt jó,  
Sehogyan se volt az jó . . .  
Mindig csak a más helyzete volt a jó!

Elrabolta mindenemet  
A sok vámfal tölem.  
Éjjel-nappal siratgatom:  
Jaj, mi lesz belőlem?  
Kérdezgetem az ántánttól:  
A belátás hol van?  
Egy se tudja, csak azt mondja:  
Fönn van az a holdban,  
Az a holdban . . .

**A „VASÁRNAP”  
szerkesztősége  
és kiadóhivatala:  
Budapest,  
V., Bástfory-utca 24**

Kinn lakom én Kisperjésen  
A pusztai tanyámon . . .  
Éjjel-nappal bármit teszek,  
Csak a sok gondot látom.  
Hej, ha minden adósságom  
Galambszárnyán eltűnne,  
De boldogan gyalogolnék  
Vasárnapi misére!

Magasan repül a kamat, szépen szól.  
Haragszik a végrehajtó, mert dob szól.  
Ne haragudj, végrehajtó, sokáig,  
Tied leszek így is, úgy is,  
Koporsóm bezártáig . . .

Ha megkondul az estharang imára,  
Minden este láz borul a gazdára . . .  
Ahány esillag van az égen,  
Mindegyiktől sirva kérдем:  
Minek van a váltó-láz a világon?

Befordultam a konyhára,  
Rágyujtottam a pipára . . .  
Az az rágyujtottam volna,  
Ha dohánnyom is — lett volna . . .

Kartelvezér az a híred,  
Hogy köből van a te szived.  
Kő a zsebed, jég az ajkad,  
A gazdajaj sem fog rajtad,  
Kartelvezér . . .

Gyűjti: LEPI PÁL.

## Göndöcs Benedek apát gyógyszere

A néhai Göndöcs Benedek gyulai apát, nemcsak a gazdálkodás terén volt nevelője az alföldi népnek, hanem népének egészségét is védelmezte az ő híres házigyógyszertárával. Akkoriban igen sok volt még arrafelé a maláriás beteg, mivel pedig a váltóláznak a kipróbált, biztos gyógyszere akkortájt is leginkább a méregdrága és csak korlátozottan igényelhető chinin volt, a találekony Göndöcs apát másként segített a bajon. A jóval olcsóbban beszerezhető china-kérget álltatta híressé vált kisüsti szilvapálinkájába. Ennek kivonatát hozta engedély nélkül és ingyen gyógyszerként forgalomba. Mindennap a korareggeli órákban pálinkás poharanként mérte ki a mihamar nagyhirűvé vált orvoságát. S végül már annyira megszapordtak a bejáró betegek, hogy a jóféle szilvapálinkáért igen sokan, főleg a ravasz dohánykertészek közül, egészségesen is eljöttek. Arcfintortás nélkül lenyelték a keserű italt, amelynek az illata, zamata, ereje mégiscsak a legfinomabb kisüsti szilvaszeszből volt . . . A jóságos apát csak sok-sok idő múltán jött reá a csalafintaságra s ekkor beszüntette a további reggeli „orvosság” osztást, Ujkigyóson a váltóláz is nyomban megszűnt . . . A szunyogháló használatát is Göndöcs Benedek hozta divatba ezen az akkor még mocsaras vidéken.

# GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

## Korai csemegeszőlő

Minél korábban jelenik meg a termelő a piacon, annál nagyobb árat kap a terményért. Áll ez a burgonyára, a tengerire, az eperre, bármiféle gyümölcsre, s így a szőlőre is.

A *Vasárnap* ezidei március 12-iki számában megírtuk, hogy a nálunk termesztésre leginkább ajánlott fajták a *Csabagyöngye*, a *Szőlőkertek királynéja*, a *Mathiasz Jánosné* nevű fajták és a legkorábbi *Chasselas*-ok.

Egyes fürtök érését azonban mesterséges eljárásokkal, így gyűrűzéssel és a fürt ritkításával is lehet siettetni.

A gyűrűzés növény-életlani alapja az, hogyha egy hajtáson a hányszövetet  $\frac{1}{2}$  cm szélességű gyűrűalakban lefaragjuk, akkor a gyökerekből a tápanyag a gyűrű fölötti hajtásrészletbe a fás részen fel tud hatolni, de már a hajtás leveleiben készült és lefelé ( a gyökerek felé) haladó tápanyag a háncs folytonosságának megszakítása miatt nem tud leáramlani, tehát visszamarad a gyűrűzött hajtásban. Itt tehát bőséges tápanyag jut a szőlőfürtnek, mely gyorsan felduzzad, valósággal meghizik. Ennek elérésére tehát a kiválasztott termőhajtást 1—2 cm-re a fürt alatt kell meggyűrűzni. Éles zsebkéssel könnyen elvégezhető. A gyűrűzést virágzástól kezdve addig lehet eredményesen eszközölni, míg a bogyók a borsónagyságot nem értek el.

Hogy a tökéletesebb életterejét ne kockáztassuk, egy tökén 2, legfeljebb 3 termőhajtást szabad 2—3 évenként egyszer gyűrűzni. Természetesen nem szabad gyűrűzni a jövő évi termésaport szolgáltatató hajtásokat.

A gyűrűzött hajtásokat a fürt lecsedése után azonnal tőből le kell vágni.

Másik mesterséges érlelő művellet: a bogyók ritkítása. Amint a bogyók a borsónagyságot elérték, lemetsszük a fürt alsó  $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$  részét és kicsipjük hegyes, vékony, úgynevezett bogyózó ollóval a sérült, rovarragott, valamint a túltömötten helyezkedő bogyókat a fürtből. A megmaradt bogyók így nagyobbakká fejlődnek és korábban is megérnek.

## A nemesfűz termelése

A fűzveszőnek, mint nyersanyagnak használata nagyon kiterjedt. Ebből készülnek gyümölcs- és zöldségszállító kosarak, baromfiketrecek, kocsikások, szenes- és fáskosarak, újabbak pedig igen csinos kerti székek, illetőleg asztalok. Úgyes gazdák

maguk is értik a kosárfonás mesteriségét, mellyel jelentékeny mellékeresetre tesznek szert a téli napokon, mikor hó fedi a szőt s így a földmivelő téltelenségben tölténé idejét. Az ilyen szorgalmas és ügyes gazdanép számára különösen fontos, hogy háziiparához olcsón és biztosan kapjon nyersanyagot. Mi sem könnyebb ennél! Hiszen a fűztermelés egyszerű és könnyű művellet.

A nemesfűz termelésére alkalmas mindenféle talaj, mely növényi tápanyagokban hiányt nem szenved. Elsősorban a folyók és tavak mentén található humuszdus, nyirkos homok- vagy mérsékeltén kötött agyagtalajok, árterek vannak hivatva arra, hogy fűztermelés útján biztosítsanak jövedelmet. Az aranyfűz azonban a magasabb, szárazabb fekvésű telelő talajokon is jól diszlik.

A telepítésre szánt területet ősszel 40—50 cm mélyen ásóval meg kell forgatni, vagy pedig 14-es rigolózó ekével  $\frac{1}{2}$  méter mélységre fel kell szántani.

A dugványozás november közepétől március közepéig eszközölhető, feltéve természetesen, hogy a talaj nem fagyos. A dugványok 50—60 cm hosszúak, életerősek, egészségesek legyenek. Nálunk — értékesítési, klimatikus, talajviszonyaink szem előtt tartásával — legajánlatosabb az úgynevezett *kenderfűz* (*Salix viminalis*) és az *amerikai fűz* (*Salix americana*) termelése. Az elsőnek dugványait 40 cm sor- és 30 cm növénytávolságra kell a földbe dugni, úgy hogy a dugványon a szemek fölfelé álljanak.

Az ápolási munka a gyomtól tisztántartásban, azaz az ismételt kapálásokban merül ki. Kővér talajon a trágyázás felesleges, elegendő a lehullott lomb bekapálásával odajuttatott humusz. Sovány talajokon 4—5 évenként a trágyázást a fűz is meghálálja.

Ha a dércsipe levelek lehullottak, a vesszők a töről mélyen, alig  $\frac{1}{2}$  cm csonk hagyásával levágandók. A hosszúra hagyott csapok a tő romlására vezetnek. Katasztrális holdankint az első évben 15—20 métermázsra, a második évben 30—40 métermázsra, a harmadik évben 60—80 métermázsra számíthatunk, de a negyedik és következő években a hozam elérheti a 100 métermázsát is.

## A tej zsirtartalmának megállapítása

A közelmúltban megjelent tejrendelet előírja, hogy az úgynevezett zárt területen, vagyis Budapest és környékén forgalomba hozott tejnek 3.5 százalékos zsirtartalmúnak kell lennie. Bizonyára érdeklődéssel fogadják a *Vasárnap* olvasói, ha néhány szóval ismertetjük, hogy is állapíthatjuk meg a tej zsirtartalmát.

A vizsgálathoz *centrifugára*, *butirométerekre*, mérőeszközökre és vegyszerekre van szükségünk. A butirométer gummidugóval, vagy más alkalmas zárral ellátható különleges alakú kémcső, melynek alsó része ellaposodik és a zsirfokoknak megfelelően 0—6 vagy 7 stb. fokbeosztással van ellátva. Vizsgálat céljára a butirométerbe 10 köbcentiméteres lopóval (tudományosan pipettának hívják) 10 köbcentiméter kénsavat mérünk, erre óvatosan 11 köbcentiméter tejet rétegezzük rá s erre viszont még 1 köbcentiméter amylalkohol mérünk. Ezek után a butirométert jól bedugaszoljuk és a tartalmát felrázzuk. A három folyadék erős hőfejlődés közben egymással egyesül, a kénsav feloldja — a zsir kivételével — a tej összes alkotórészeit, az amylalkohol pedig a zavaros folyadékot deríti.

A butirométer tartalmával együtt dugójával kifelé a centrifugába helyezük és 3 percig, percenként körülbelül 1000 fordulattal pergetjük. A pergetés következtében a tej nehezebb része, a sovány tej, a kénsavval együtt a butirométer vastagabb része felé törekszik, a tej zsirja pedig, mely színében is élénken elüt a tej többi részétől, a butirométer beosztással ellátott nyakába szorul, ahol a beosztás segítségével a tej zsirtartalmát leolvashatjuk.

Célszerű leolvasás előtt a butirométert 65 fokos melegvízbe állítani, mert — különösen hideg időben — könnyen előfordulhat, hogy a tejszir ráfagy a butirométer falára, s ebben az esetben nem tudjuk az eredményt leolvasni.

Megemlítjük, hogy a *tejfokolóval*, más néven *fajszulymérővel*, a tej zsirtartalmát megállapítani nem lehet. A tejfokolóval pusztán csak a tej fajszulját állapíthatjuk meg; a tej fajszulyából arra lehet következtetni, vajjon a tejhez kevertek-e vizet, illetve részbeni lefőlésre gyanus-e?

Az *Alfa Separator r.-t.* a legfontosabb tejvizsgáló módszereket tartalmazó könyvecskéjét most adja ki, melyet vevőinek díjtalanul bocsájt rendelkezésére.

**MINDEN ÚJ ELŐFIZETŐ** a falusi polgár táborát erősíti!

**Apró jó tanácsok**

**A baromfi élőködői** ilyenkor leginkább felítik a fejüket, így az óvantag, a tyuk-poloska, a meszes lábat elődéző rüh. Ezért, ha keltetünk, kenjük be a kis csirkék fejtetőjét, a szárnyuk alját és a vállát. Egyébként júniusban már keltetni csak konyhai célokra érdemes, mert a késői kelésű csirkéből nem lesz jó tenyészállat.

**A szemzőhajtásokat** egészséges és bőtermő fákról szedjük. A levágás után azonnal csipkedjük le róla a leveleket, de úgy, hogy a levélnyel egy darabkája mégis rajta maradjon. A hajtás felső éretlen részét dobjuk el. Ha azonnal nem tudjuk elhasználni, akkor csomagoljuk be őket nyirkos mohába vagy nedvesített rongyba. Így 1—2 napig eltarthatók.

**A réti, más néven gyepszénákat** csak teljesen kiszáradt állapotban szabad bekezeloznunk. A nyersen betakarított gyepszéna megkeseredik, miért is az állatok nem szívesen eszik. Meg is penészedhetik, ami még nagyobb hiba. A lucernát, a zabosbükkönyt és egyéb szálás-keverékeket csak akkor gyűjtjük fel, mikor még „vonultak”, azaz még teljesen nem száradtak ki; így a pillangós növények levelei nem töredeznek le. Ez utóbbi takarmányokból barna-széna, sőt vermelt takarmány is készíthető. Különösen a zabosbükkönnel szokott megtörténni, hogy betakarítása beleszik a Medárd-napot követő esős időszakba; ekkor hiába forgatjuk az esőt követőleg a rendet, az újabb esők a rendet újból megázattatják, úgy, hogy végezetül a drága zabosbükkönyből csak a szalmával egyértékű takarmány lesz. Ha a bükköny betakarítása ilyen esős időszakba esne bele, helyesebb a zabosbükkönyt félnyersen bevermelni, vagy pedig a föld felett bezombolyázní. A gödörbe való bevermelés olcsóbb eljárás. A zabosbükkönyt egyébként érdemes kévékbe rakva szárítani; így elég, ha két napig szárad, aztán félnyersen kévékbe köthető s keresztékbe rakható. Az így elkészített széna behordása, kazelazása is könnyebben, gyorsabban halad s már tulajdonképpen a porciók is készen vannak, ami a széna etetésénél is nagy könnyebbség.

**A baromfiak számára** gondoskodjunk a nyári napokon állandóan friss ivóvizről, mert különben szomjúságukban trágyalevet és poshadt mocsárvizet vesznek magukhoz. Itatóedényül legjobban ajánlható a cserépedény, mert a cserép rossz hővezető s így a víz hűvösségét tovább megőrzi. Az udvaron és a major környékén most sok mindenféle eleséget (magvak, zöld levelek, rovarok, stb.) találunk a baromfiak. Ott azonban, hol tágas zöld kifutó nincs, hanem csak a többé-kevésbé kopár udvarra van utalva a szárnyasjóság, ott jó lesz esténként a begy megtapogatásával győződni meg arról, hogy mennyit tudtak gyűjteni, s ha a begy nem telt, akkor este elülést előtt egy kis megleseget kell adni.

**H E T I T E R E F E R E**

**Beszélgetés a magyar politikáról...**

Arról beszélgetnek az emberek, hogy milyen politika boldogítaná a magyart. Azt keresgéljük, mint a jó vetőmagvat.

De nem azt mondogatják, hogy buza, zab, rozs, árpa, krumpli, hanem a Gömbös neve mellett említődik a MacDonaldé, a Mussoliné, a Hitleré, a Roosevelté, meg a cseh államfőé is, aki Masaryk.

Dara Béni gunyosan legyint:

— Hagyjátok azt a fene politikát! Még magyar szó sincs rá. Nemzetközi huncutság az, mihelyt az ország határán átléptetik. Otthon pedig annyiféle, ahány nemzet van. Nincsen két ország a világon, amelyikben a belső politika teljesen hasonló volna, mint ahogy nincs két nemzet sem, amelyeknek a végső célja teljesen azonos volna...

— Mondasz valamit! — kapják fel érdeklődve fejüket az emberek.

— Persze, hogy mondom! A Mussolinij fasizsza, de nem antiszemita, a Hitler meg horogkeresztes, de a horgot a zsidókkal kaptatja be, mert azt hiszi, hogy a német nép keresztjét azal könnyíti. A francia pedig folyton a német belpolitikát figyeli és úgy igazodik hozzá, hogyha a német belpolitika jobb-felé toódik, a franciáké biztosan balra irányul. Angliában az őrjási konzervatív többség miniszterelnöke a szocialista MacDonald, Szerbiában katonai diktatura van, Romániában földmives-kormány, Csehországban szocialista, Amerikában most a demokraták az urak, Oroszországban a kommunisták akarják boldogítani a világot. Nincs általános irányelv sehoh. Nem is lehet, mert mindenik magának dolgozik. A maga előnyét keresi. A győztes, hogy a zsákmányt megtarthassa, a megkárosított, hogy visszaszerezze, a semleges, hogy mindegyikből haszna legyen, a kommunista pedig, hogy végül minden felboruljon s ő következék...

— Arra várhat! — kiált fel Csapó Ambrus.

— Nem is azok miatt beszélek — folytatja Dara Béni — hanem az okos magyar politika okából.

— Igen ám — vág közbe Verpeléti uram — ha nem volna a magyar politikának két olyan huncut szava, amit soha összeegyeztetni nem lehet.

— Melyik az? — érdeklődnek az emberek.

— Hát a többség és a kisebbség — válaszolja Verpeléti uram.

— A többség és a kisebbség?

— Igen — folytatja az öreg. — Mert ugy-e nincs a magyarban jobbság, szébség, okosabbság, finomabbság, csak a politikában van többség.

S ha van többség, viszont nincsen kevesebbség. Mert hiába hangoztatná az egyik párt, hogy ő a több, a másik el nem ismeri, hogy ő a kevesebb, csak a parlamentben kisebb. A nép lelkében ő a többség, azért itt nem kevesebbség, csak kisebbség, s a másik sem nagyoobbság, csak egyszerű többség, ami végeredményben semmit sem jelent, sőt a kisebbség szerint egyenesen szegyelni való képtelenség.

— Ezt kimagyarázta kend! — csap az asztalra Dara Béni.

— Ki, fiam, mert igen épületes dolognak tartom a magyar belső politika kialakulása szempontjából, hogy az ilyenfajta kacskaringós okoskodásokat egyszer már végre alaposan kiküszöböljük és a jóra való magyar embereket egy táborban lássuk. Magyar ember abban a csodálatos és kiismerhetetlen hangzavarban, amit politikának neveznek, el ne veszítse a fejét és semmiféle idegen hóbortnak be ne hódoljon, mert az csak annak jó, aki fel találta, nem nekünk.

— Mondja meg kend hát, milyen legyen a magyar politika? — türelmetlenkedik Csapó Ambrus.

— Ez a szándékom, fiam. Mi azt a négy darab országrészt akarjuk visszaszerezni, amelyet elvettek tőlünk s amelyek közül az egyikben katonai diktatura van, a másikban földmivesuralom, a harmadikban szocialista, a negyedikben keresztényszocialista. Nincs egy közös vonásuk. Ugy különböznek egymástól, mint a hottentotta, a kínai, az indián, meg az eszkimó. Csak egyben egyeznek meg: a zsákmányhoz göröcsösen ragaszkodnak. És miben egyezhetünk mi? — kérdi emelt hangon Verpeléti gazda.

— Hogy mi meg visszavesszük! — hangzik a felelet.

— És idegen nemzetek célkitűzésével érjük ezt el, vagy saját magunk egységes akaratával, hogy gondoljátok?... Olyan megértő magyar egyesülésre van ma megint szükségünk, mint az etelközi volt, amikor a törzsfőnökök összejöttek, véruket eresztették a kupába és ittak belőle. És szereztek is hazát. Azt a hazát, amelynek nagy részét elorozták tőlünk akkor, amikor idehaza az egységes magyar gondolatot ravatalra tették...

— Tehát ne azon vitakozzunk, hogy mi az a többség és kisebbség. Kutya rossz szó az mindenik. A politika találta ki őket. Uj keletűek...

— Sokkal szebb szó az egység. Azt Álmos vezér hagyta a fiára, Árpádra...

MÉZES JÁNOS.

# ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

## A konyha tisztántartása

A konyha faluhelyen sokkal fontosabb szerepet tölt be, mint a városi lakásokban. Könnyű a városi konyhát tisztántartani — mondhatná a falusi asszony — az mindig úgy nézhet ki, mint egy szépen összerakott skatulya, hiszen a legtöbb helyen még tüzelőt se kell behordani, gázzal, villannyal főzik meg az ebédet, a vízvezeték csapja ott van a konyhában s délutánra már úgy ki lehet smirglizve és pucoválva az egész helyiség, hogy akár vendégeket fogadhatnak benne. Bezzeg a falusi asszonynak a főzésen kívül még száz egyéb dologra fel kell használnia a konyhát. Itt van mindjárt a mosás, vasalás. Nyáron még csak könnyűszerrel ki lehet mosni pár darabot a patakban s estig meg is szárad a kertben kihuzott köteleken. De télen bizony ez a munka is beszorul a konyhába. A falusi házakhoz nem építenek külön mosókonyhát, mángorló- és szárítóhelyiségeket, mindezt a konyha helyettesíti, pedig a hidegebb idő beálltával még a család is odahúzódik a meleg tűzhely közelébe, a macska is ott dorombol a padkán és tavasszal a pelyhes kis csirkék is ott kelnek ki a tojásból.

Sokkal nehezebb ilyen körülmények között rendet teremteni a konyhában s a háziasszonynak csak a legnagyobb gondossággal sikerülhet azt tisztán tartani.

Mindenekelőtt ügyeljünk arra, hogy az edényeket étkezés után azonnal elmosogassuk s a konyhában semmiféle ételhulladékot, szemetet ne tőrjünk meg, mert különben a legyek és férgek könnyen elszaporodnak. A konyha falait gyakran meszeljük ki, a polcokra tiszta papirokat teregezzünk s amennyire csak lehet, az edényeket, evőeszközöket zárt helyen, fiókban, konyhaszekrényben tartsuk. A munkaszaktal és faedényeket gyakran sikáljuk meg s az asztalt lehetőleg takarjuk le linoleum-takaróval, az könnyen lemosható és mindig tiszta. Szennyesruhát ne tartsunk a konyhában s télen is alaposan szellőztessük ki minden nap. Étel fedetlen edényben soha ne tartsunk, mert a rászálló por, piszok, legyek megfertőzik s az egész család egészségét veszélyeztetik.

Vasedényeknél ügyeljünk arra, hogy zománcuk ne legyen repedezett, mert egyrészt az ilyen lepattogzott mázdarabka az ételbe jutva, súlyos vakbélgyulladást okozhat, másrészt savanyu és sós ételek a vasedény anyagát bizonyos mértékben feloldják, ahol nem védi máz és az étel fémesszű lesz.

A cserépedény rendszerint ólom-mázzal van bevonva, melyet a tejsav, ecet, citromsav, a füstölt hus konyha-

sója feloldhat s ez ólommérgezést okozhat. Legjobb a cserépedényt az első használat előtt ecetes vízzel alaposan kifőzni, hogy az oldható ólomrészek kioldódjanak belőle.

A faedénynek nagy hátránya, hogy minden szagot gyorsan magába szív és azt sokszor csak hosszantartó áztatással, surolással tüntethetjük el belőle. Inkább szilárd és szagtalan ételeket, vaját, turót tarthatunk benne.

Cinkezett edényt ne használjunk, mert a savanyu ételek és italok ennek anyagát nagyon könnyen oldják. Az olcsóbbfajta zománcozott edényeket használatba vétel előtt jó félóráig forraljuk ki ecettel, majd vízzel.

Aluminiumból és nikkelből kitűnő konyhaedényeket készítenek újabban. Ezekben az étel gyorsan felforr, könnyen tisztántarthatók, nem törekenyek és a savak, sók hatásának a legerősebben ellentállnak. Egyetlen hibájuk, hogy ma még nagyon drágák s kevés háztartásnak van módja hozzá, hogy konyháját ilyen edényekkel szerelje fel.

Ha konyhaedényt vásárolunk, inkább keveset, de elsőrangú minőségű árut vegyünk, mert az olcsóbb, silány fajtára hamar ráfizetünk.

## Ételreceptek

**Káposztaleves füstölt kolbásszal.** Negyed kiló káposztát a levélével együtt másfél liter vízbe főni teszünk. Megsózzuk, azután világos rántást készítenek, abba egy fej apróra vágott hagymát, kávékanál paprikát adunk s a levest vízzel, majd káposztalével felöntve berántjuk. Mikor kész, karikára vágott füstölt kolbászt főzünk benne negyedóráig és tálalás előtt két evőkanál tejfelt adunk hozzá.

**Gombás vesepecsenye.** Egy kiló vesepecsenyét megtisztítva szalonnával megtízdelünk, besózzuk és forró zsírba tesszük. Kis fej apróra vágott vöröshagymát és 15—20 deka friss gombát adunk hozzá és vízzel locsolgatva, barnára sütjük. Tálaláskor két kanál tejfelt adunk a pecsenyemártásba és a gombával együtt adjuk asztalra. Rizsköretet adnatunk mellé, melyet egy darabka egész hagymával, vágott petrezselyemzölddel, pár szem borssal és sóval ízesítünk.

**Csöröge.** 18 deka lisztet 2 deka zsírral eldörzsölünk, kevés sót és cukrot, egy evőkanál erős rumot, egy egész tojást és négy tojássárgáját adunk hozzá, azután a tésztát jól kidolgozzuk, míg csak lólyagot nem vet. A kidolgozott tésztát azán vékonyra nyújtjuk, darabokra vágjuk, derelyemetőlével a közepén átvágjuk egy darabon és a tésztát egyik sarkát a nyíláson áthuzzuk. Egyórára pihentetés után forró zsírban kisütjük. Sütés után a tésztát tiszta, fehér papírra kiszűjük, mely a zsírt magába szívja. Mecukrozza, lek-várral tálaljuk.

## Megkezdődött a kigazda-távlovaglás

A Horthy István kigazda- és levente-távlovaglás résztvevői május hó 31-én, szerdán hajnalban utra keltek Csepel községből. A zászlódiszbe öltözött község főterén nagy tömegek élén Koncz János főjegyző fogadta és üdvözölte a lovasokat magyar és német nyelven. Az üdvözlésre vitéz Horthy István ny. lovassági tábornok, a távlovaglás vezetője válaszolt.

A lovasok ezután hármias csoportra oszlottak és a levente-zenekar hangjai mellett elindultak a bábolnai, kishéri és mezőhegyesi ménes válogatott pompás lovain. A három csapat élén vitéz Horthy István és dezseri Rudnyánszky Ferenc huszárőrnagy haladt. Az ütemet vitéz Fejérdős Vilmos huszárzvezredes vezette.

A csoportok naponta váltják egymást és minden nap más-más csoport lovagol elől. A távlovaglókhoz több községben és városban újabb csoportok csatlakoznak. A lovas tura utvonalanak hossza mintegy 400 kilométer és a lovasok csupán két napon tartanak pihenőt. Az utvonalt a következő: Csepel, Ráckeve, Adony, Sárbogárd, Nagydorog, Tolna, Szekszárd, Dencs, Baja, Kiskörös, Soltvadkert, Szentkut, Kiskunfélegyháza, Kecskemét, Nagykörös, Cegléd, Budapest.

A külföldi résztvevők között van: György szász-meiningeni herceg és felesége, Lichterwalde Alfréd gróf és felesége, Lowe amerikai hírlapíró és felesége, Löwenhaupt svéd királyi lovasgárda-őrnagy, de Charpy francia ezredes és Rüdít Karola bárónő. A verseny magyar résztvevői között szerepel Plósz Béla államtitkár, Fáy István főispán, Tisza Kálmán gróf, Berta Imre plébános. A távlovaglás „legkisebb” résztvevői Inkey Viktor és Bösörmenyi Géza tízéves tanulók.

## GAZDATUDÓSÍTÓ

Ötven százalékos fuvardíjkezdés a bel-földi friss gyümölcs postaküldeményekre.

A friss gyümölcs értékesítésének előmozdítása érdekében a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a postahivatalok ezévi június 1-étől kezdve november 15-ig bezárólag a belföldre feladott friss gyümölcsöt tartalmazó csomagokat 50 százalékos díjmérsékléssel fogadják el postai szállításra.

### Vetőburgonya kiosztása.

A máltai újburgonya behozatal feleslegessé tétele, valamint a kivétel fejlesztése céljából a földművelésügyi minisztérium növénytermelési hivatala az idén is folytatja a téli (márciusi) újburgonya-termelés elterjesztése érdekében megkezdett munkáját és júliusi ültetésre az idén is kioszt 10—40 métermázsás tétélekben, szerződéses termelésre néhány vagón vetőburgonyát. Az igényléseket a hivatal

junius 15-ig fogadja el és a jelentkezés sorrendjében intézi el. A termelésre vonatkozó felvilágosításokat az érdeklődők ugyanott megkaphatják.

**Huszonegy vagón vajat exportáltunk egy hónap alatt.**

A tejtermékek közös árjegyző bizottsága a belföldi és külföldi vajértékesítési adatok alapján és az állami adóvisszatérítés, valamint az árkiegészítő-alap hozzájárulásának figyelembevételével az elsőrendű teavaj nagybani elszámolási árát májusra kilogrammonként 2,60 pengőben állapította meg. A bizottság megállapítása szerint az utolsó hónapban közel huszonegy vagón vajat szállítottunk ki külföldre, amit igen szép eredménnyel kell minősíteni.

**Babonák a gyümölcsészetben**

Deutsch Dezső lippai faiskola-tulajdonosnak a Nagyváradon megjelenő katolikus magyar Erdélyi Lapok által közölt Babonák a gyümölcsészetben című hosszabb tárcáirásából emeltük ki az alábbi érdekességeket:

A gazdálkodásnak talán egyik ágában sinesen annyi babonás nézet, mint a gyümölcsészet terén. Nemcsak a hozzáemértésből, sekélyesebb erkölcsi felfogásból ered ez, hanem, hogy a gyümölcsfák a különböző viszonyok között: időjárás, „fekvés“ és talajkülönbségek behatására másként fejlődnek, akár pusztulnak is. Bizonyára egy találékony, de kevésbé lelkiismeretes kertész találta ki, amidőn nem volt kéznél éppen a vevőtől kért fajtafa, hogy: ha a cseresznyefa ültetőgödrébe faszenet szórunk, akkor az eredetileg világos gyümölcsű fa fekete cseresznyét terem. Azt is mondják, hogy a piacon árusított fát nem jó venni! Ez annyiból igaz lehet, mert a vándorárusok fái a hetekig tartó utazgatások alatt kiszáradnak és így nem fogamzanak meg! Ezzel szemben a babonás ember úgy tudja, hogy mert a piacon sok nép látta a fát, bizonyára akadt, aki szemmel megverte. Mások könnyebb felfogása szerint „a lopott fa biztosan megfogamzik“ és „ha a más által kiválasztott fát megszerezünk, ez biztosan bőtermő lesz“. Sokszor a hanyagság a szülője egy-egy babonának. Bizonyára lusta, vagy feledékeny ember találta ki, aki a fűrészt otthon felejtette, vagy talán a fejszével jobban tudott bánni, hogy: „az olyan fa, amelynek ágát fejszével vágják le, bővebben terem, míg a fűrésszel kezelt terméketlenül válik!“ Holott minél simább az ejtett seb, annál könnyebben beforrad az, viszont a kéreggel be nem takart fás rész annál inkább kiszolgáltatott minden pusztulásnak. A gyümölcsészet csodabogaras, képtelen és ostoba babonáiból itt van még egy egész diszes sorozat:

Az erdei cseresznye azért keserű, mert az egy ember emésztő csatornáján keresztül ment magból nőtt ki. Ha az ültetésnél cigányasszony, vagy áldott állapotban levő nő segít, legalább is jelen van, úgy a fa bőtermő lesz. Viszont ha ültetés közben olyan nő érinti meg a fát, aki magát rosszul érzi, a fa nem fogamzik meg. Fára szegzett ártatlan, sőt a nagyon hasznos bőregér eltereli a jégverést s bő termést ad. A facsemete édes gyümölcsöt hoz, ha gyökerére tejet öntünk, ellenben elpusztul a fa, a fatörzse mellé szórt cukortól. Akkor is elpusztul a fa, ha éhgyomorral ültetjük. Ha diófa gyökere alá követ vagy téglát teszünk, hamarabb terem. A jégverés elkerüli a gyümölcsöt, ha egy kapát nyelével lefelé a földbe szurunk. Amely fába belecsapott a mennykő, abban gonosz szellem lakott. Jegenye-nyárfá a gyümölcsösben vagy közelében szerencsétlenséget hoz. A pénteki ültetésű fa feltétlen kiszárad. Az apadó hold idején ültetett fa nem fogamzik meg. A sánta lóval szállított fa görbén nő. A görbe fa mindenkor bővebben terem, mint az egyenes. Amely fa tövében döglött fekete macskát találtunk, feltétlenül ki kell vágni, mert nagy szerencsétlenséget hoz. Bő termő az olyan fa, amelyik alatt gyöngytyuk tojik, noha a gyöngytyuk tartása egyébként szerencsétlenséggel jár. Az ajándék fát, vagy alsó gallyat nem szabad megköszönni, mert nem fogamzik meg. Terméketlenül válik az olyan fa, amelyhez meddő tehén dörögöldzik. A nem szivesen eladott fával nem lesz szerencsése a vevőnek. Az oltás megkezdése előtt tanácsos bicskával szalonnát enni, mert így biztosabb a fogamzás. Az új késsel végzett oltás nem fogamzik, kivéve, ha a kést lomtuk, mert a lopott bicskával minden oltás sikerül...

Am elég is ebből a sok ostobaságból ennyi, minek folytassuk!

**H I R E K**

**Kitüntetés.** A Kormányzó Ur a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Borsody Sándor magyar királyi gazdasági tanácsosnak és Both Dezső dr.-nak, az Országos Központi Hitel-szövetkezet igazgatóinak a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemeik elismeréséül a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

**Aranykoszorús dalköltő plébános.** A budapesti nótás Fráter Lóránd Társaság a magyar nótaszerzők közül most egy plébánost is kitüntetett aranykoszorújával. Huber Gyula barsai apát-plébános, Somogyország híres dalköltője ez, akinek édes-bus dalait mindenfelé szeretettel dalolgtatják és muzsikálják.

**Baross Endre dr. gazdasági főtanácsos.** A Kormányzó Ur a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Baross Endre dr. földbirtokosnak, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete igazgatójának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

**Visszatért a petrólevilágításhoz Battonya község.** Battonya község képviselőtestületén hangzott el az indítvány, hogy a község mondjon le a költséges villanyvilágításról és térjen vissza a régi és olcsóbb petrólevilágításra. Az indítványozó szerint a község közvilágítása havonta a drága villanyáram mellett 1430 pengőbe került és a rossz gazdasági viszonyok folytán a község már majd egyesztendei áramdíjjal adós.

„Szívárvány“ címmel pár évvel ezelőtt tarka, kedves és vidám írásokat hozott lapunk Nyáry Andornak, a kiváló magyar írónak a tollából. Az író másnemű elfoglaltsága miatt azonban ezek az írások később elmaradtak. Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy a kedves, tarka, színes és igaz magyar lélekből fakadó írásokat a mai számunktól kezdve újra közöljük és hisszük, hogy olvasóink — akik annak idején olyan nagyon kérték a cikkek folytatását — most újra a régi örömmel fogadják és igaz gyönyörűséget találnak benne.

**Elmaradt az árverés, mert elgázolták a végrehajtót.** Hipszky Endre járásbíró-sági végrehajtó az elmúlt héten motorkerékpáron igyekezett Budapesten, a Király-utca 99. számú házhoz, ahol egy kereskedő ellen árverés volt kinttelve. Utközben az Andrásy-uton egy autótáxi nekirohant és felborította a motorkerékpárt. A végrehajtó könnyebben megsebesült, autón vitték a lakására. Közben a Király-utcában már összegyűlt az árverések rendes közönsége és a kereskedővel együtt várta a végrehajtót. Helyette azonban csak a kiköltője érkezett meg, aki az egykor gazdag, de most már teljesen tönkrement kereskedő boldog örömeire közölte, hogy az árverés egyszóval elmarad.

**Kecskemét 100 ezer pengő értékű tollat szállított a külföldre.** Kecskeméten az évről-évre fokozódó baromfi-tenyésztéssel kapcsolatban a tollkereskedelem is mind nagyobb jelentőségre emelkedik. A „Kecskeméti Közöny“ jelentése szerint: az elmúlt baromfiszezonban kereken 2000 mázsa toll került kivitelre Kecskemétről. A Németországba, Csehországba és Hollandiába szállított nagymennyiségű toll értéke 100.000 pengő volt. Sajnos azonban, hogy e nagy pénzből nem sok jutott a kecskeméti gazdáknak! A helyzet ugyanis az, hogy a gazda eladja baromfiját a kereskedőnek (télén bizony nagyon olcsó áron), s azután a kereskedő marad a tollhaszon is; mert ők koppasztják meg és szállítják ki a levágott háziszárnyasokat!

# PÁSZTORTÜZ

## A nótaszerző Balázs Árpád

Testvéreim! Ezuttal az általatok a rádióból is ösmert, szeretett, gyönyörű, édes magyar dalok népszerű szerzőjét, a hegedűjátékával, nótázásával előadóművészek is varázsos Balázs Árpád nagy magyar dalköltőnket mutatom be nektek. Örömmel és büszkén jelentem néktek, hogy a száz és száz gyönyörű magyar dal, műdal kiváló dalköltője: Balázs, a mi hűséges, drága kis magyar „Vasárnap” újságunk olvasása révén a „Faluszövetség” nagyon-nagy munkájába, falusi népünk szerető felkarolásába is bekapcsolódik immár és pedig éppen a magyar falu két „advirágos” költői tehetségének megzenésítésével. A „Vasárnap”-ban megjelent falusi dalok közül ugyanis jónéhányra felhívtam a nagy dalköltő figyelmét, s most ezekre vonatkozólag írja nekem Balázs:

— A megküldött szövegek közül a Jenei Sándor „Soha eddig nem jártam felétek” és a Káposzta Ferenc „Levendulás kiskertembe” kezdetűeket már besoroztam a megzenésítendő szövegeim közé, s hangulatadtán azt hiszem, hogy tudok majd azokhoz méltó levendulazsagu zenét alkotni...

Testvéreim! Öröm és büszkeség ezt itt így leírni, hogy a dalszerző Balázs — a Rácsos kapu, rácsos ablak, Gyere-nem a káclombos falumba, Két babonás szép szemednek, Ahogy én szeretlek, Levelem, levelem, Ne hitess, ne csalogass, Felvincen a házam, Hortobágyi csárda mellett, Szidnak engem az emberek, Csak még egyszer hazatudnék menni, Szeretem a két szép szemed, Messze-messze, nagy Oroszországban, Nagy Gábornál muzsikálnak, Édes szülém csehek között, Nem a Tisza partján fekszik ez a csárda, Kicsi falu, kicsi ház, Amerre a Szamos kanyarog, Minek kérded és a többi száz és száz gyönyörű magyar nóta kincseslelkű alkotója — egymásra találtak, most már együtt dalolhatnak a muskáltli virágos magyar falu fehérlelkű poétáival... A mi Balázs Árpád testvérünket, aki egyébként magyar királyi államrendőrségi nyugalmazott kerületi rendőrkapitány, szentendrei birtokos, a Petőfi Társaságnak is tagja, Erdély adta nekünk. Mielőtt az államrendőrség szolgálatába lépett, a szép Szilágyvármegye árvaszéki elnökeként szolgálta a népet... A bocsorosok az oláh megszállásakor azután szédülták Zilahon virágos féskét. Menekülnie kellett a zsvány oláhok vad erőszakja elől, s így szakadt el a szépséges magyar Szilágyágtól, ahová dalos lelke azonban epekedő nótáival szünetlenül visszajár... Amit azelőtt, amit akkor és azóta érzett, kifejezik, elmondják az ő gyönyörű magyar dalai... És



Balázs Árpád.

ezek a mély érzések olyan tiszták, őszinték, fehérek, dallamosak, mint mikor szent Husvét és piros Pünkösöd napján a mi drága, búbajos, édesszép falusi leányaink a templomba sorjznak...

Boldog és büszke vagyok, hogy a mi kis magyar „Vasárnap” újságunk révén előgithettem Balázs Árpád dalköltői lelkének, száz és száz nótás varázshegedűjének bekapcsolódását a „Faluszövetség” nagyon-nagy munkájába. Ebből a szeretetteljes bekapcsolódásból még sok örömeink, nemcsilló nagy gyönyörűségünk fakad, édes testvéreim!

MÓRICZ PÁL.

**Érettségi bizonyítvánnyal molnártanonak ment.** Farkas Balázs ifjú diák 1931-ben érettségizett a kecskeméti reáliskolában. A „jól érett” tekintetes ur ügyvéd, vagy úgy lehet mérnök akart lenni, ámde, mivel nem volt elég pénze az egyetemi tanulmányokhoz, az érettségivel zsebében beállott molnárnásnak a Gazdasági Gözmalomba, s a gyenge szervezettü fiatalember azóta mindmáig ott güröcölt a hengerpadnál, a szitánál, a toló-kocsiknál és cipelt a zsákokat. Míg nem végre most molnárségé lett. A Kecskeméti Köztölvény munkatársa megkérdezte a derék új molnárségét, aki ezeket a mindnyájunktól megszívlelendőket mondotta:

— Ilyen ma az élet... Mindenki úgy helyezkedik el, ahogy tud... Mostantól kezdve havi negyvenhat pengőt kapok és ebből meg fogok élni!

**Éjjeli zene után öngyilkosság.** Sziebler János huszéves budapesti tanuló, aki a Vaspálya-utca 6. számú házában lakik, udvarolgatni kezdett egy nyugalmazott dektív felügyelő tizenöt éves leányának. A szülők a kislány fiatal kora miatt nem vették szívesen a közeledést és megintették. A fiatalember az egyik éjszaka két barátjával elment a Pongrác-útra, ahol a kislány lakik és az ablaka alatt éjjeli ze-

nét adott. Éjjeli zene közben elővette három milliméteres forgópisztolyát, mellbéli magát és véresen esett össze. Barátai a mentőket hívták, akik a Rókus-kórházba vitték a diákregény hősét. Állapota nem életveszélyes.

**Öregedő egyéneknél, ha az erek meszesednek, Igmándival segíthetnek s évekkel tovább élhetnek.**

**Az ágasegyházi szép, magas fekete lány, aki most ült először vonaton.** Ágasegyháza Kecskemét határáján az egyik tanúságokkal benépesült pusztá. A kecskeméti „Magyar Estre” az ágasegyházi magyarruhás táncsoporttal onnét jött be egy szép, magas, fekete, 17 éves lány dali táncát bemutatni. Eddig földbírtokos szüleivel csak járt be a városba a piacra és az „őreg templomnál”, ahová a reggeli 6 órás misére ilyenkor mindig benéznek, más egyéb városi építkezést nem ismert. Most megbarátkozott a színházzal is, ahol pruszlikos lánytársával és az árvalányhajás legényekkel gyönyörű táncukat is bemutatják. Ugyanezok kiderült, hogy ez alkalmából először utazott vonaton.

— Jó volt-e a vonaton utazni? — Mídon megkérdezték tőle elpirult s mosolyogva felelt:

— Jaj, nagyon... Még sohasem ültem vonaton és olyan érdekes az ablakon kinézni, amikor gyorsan megy a vonat!

**Halálataposta az édesanyját.** Özvegy Mészáros Józsefné Nagy Katalin hetvenhatéves tápiószentmártoni asszony hirtelen meghalt. A csendőrség — mikor a halottkémlo orvos a holttesten külsérelmi nyomokat talált — nyomozni kezdett. Tettesként az elhalt egyetlen fiát, Mészáros Józsefet és ennek feleségét, Bori Magdolna tápiószentmártoni lakosokat vették gyanuba. A megejtett boncolás megállapította, hogy az idős asszony minden oldalbordája s mellesontja össze van törve. Mészáros József bevallotta, hogy szóváltás közben felesége lerántotta az ágyárol az idős asszonyt, amire ő egy széklet vágott az anyjához, azután addig taposta, amíg csak élet volt benne. A tetteseket a csendőrség őrizetbe vette.

# TANÁCSADÓ

**Kérdés:** 1. *Hány százalékos bordói level permetezzem szőlőmet először, másodszer, stb.?* 2. *Kis csibém igen korán mind elhullanak. Mivel védekezem ellene?* (F. T., Pálmonostora.) — **Felelet:** 1. Az első permetezést felszázalékos bordói level végezzük korán, mikor a hajtások arasznyi hosszúak. Ezt 8—10 nap múlva kövesse a második, amelynek már 2 százalékos bordói level levelet használjunk. Virágzás után újra permetezzünk 1 százalékos oldattal. Erős esők után megismételjük a permetezést, de ilyenkor már 2 százalékos bordói level. 2. A csirkék alapos megvizsgálása nélkül bajos megmondani a betegség okát: Gyanítjuk azonban, hogy fehérhasmenés, vagyis tyuktifusz uralkodik baromfiállományában. Erről a betegségről részletesen írtunk a Vasárnap ezeidél április 9-én, megjelen 15. számában. Képet is közöltünk. Szíveskedjék azt a cikket elolvasni. Ott részletesen közöltük a védekezési eljárásit is.

T R É F Á K

Furcsa védőbeszéd.

A régi Kecskeméten igen népszerű, eredeti ember volt az öreg Szemző Sándor ügyvéd. Egyszer egy olyan verekedős, garázda, duhaj, elvetemült embernek a *védőbeszédre* rendelték ki, aki a barátját a kocsmában minden ok nélkül agyonvágta. Az öreg Szemzőnek sehogysem tetszett, hogy neki most ilyen hitvány, gonosz *gyilkost* muszáj védelmeznie, azért amidőn a bíróság előtt a *védőbeszédre* került a sor, felállván, ezeket mondotta a jó öreg Szemző Sándor:

— Tekintetes törvényszék! Ismerem a vádlott apját, *gazember* volt! Ismerem a *nagyapját* is, az is az volt! *Ezt is ismerem...* *Gaz gyilkos*, kérem tehát: *felakasztani!*

A bíróság nagyot nézett, s a furcsa „*védőbeszéd*” miatt Szemzőt két évre felfüggesztették az ügyvédi gyakorlatától, *pedig az igazat mondotta...* (Szentkirályi Tóth Vince közlése.)

Egy orosz bolsevik összeíró ivről.

Szovjetoroszországban nagyon szigorú a cenzúra. Csupán az *élclopoknak* engednek meg itt-ott némi kilendülést. Az egyik orosz *tréfa* egy összeíró-iv *különös kérdését* figurázván, így fest:

— Vannak rokonai? Ha igen: *hányat* lótték agyon közülök? És *miért* lótték agyon őket? Ha nem lótték agyon őket, *mi* ennek az oka?!

Enyelgés.

*Feleség:* Holnap lesz tiz esztendeje, hogy megesküdünk. Levágjam a tömött libát?

*Férj:* Ugyan minek bántanád? Az a szegény állat igazán nem volt ludas a dologban.

(Beküldte: Tarr János, Egerágról.)

A bugaci számár, mint időjós.

Amikor Herman Ottó, néhai nagy tudósunk, az Alföld nagy pusztáin csatangolt és kint a Bugacon tanulmányozta a madarak vonulását, Kecskemét város számadó juhásza, noha szép, derült idő volt, figyelmeztette a pusztában gyalogszerrel sétálgató tudóst:

— Tessék visszamenni azonnal a tanyába, mert hamarosan *zivatar* jön!

— Honnét, miből gondolja kelmed ezt? — A tudós kíváncsian megkérdezte a juhásztól, aki meg így felelt:

— Kérem, tekintetes uram, ha a számár elmarad a birkáktól, s nem akar kijönni, akkor pár órán belül megjön a zivatar!

— Mesebeszéd ez! — Herman nem hitt a juhász, illetőleg számára

időjósolásának, s tovább sétált. Pár óra múltán csakugyan megérkezett a zivatar, s amikor az öreg tudós elázva loholt vissza a tanya felé és ismét összetalálkozott a juhással, bosszusan megjegyezte:

— Nem maradok egy napig sem Bugacon, mert itt a *szamarak okosabbak*, mint az emberek! (Szabó Kálmán dr. közlése.)

REJTVÉNYEK

1. Betű- és szórejtvény.

P 6 6 H paripa  
6 6

(Beküldte Tarr János Egerágról.)

2. Szórejtvény.

kelme testrészt hibázik  
(e=é) (-v, é=e)

(Beküldte Szőke József Tarról.)

3. Szórejtvény.

ás fiunév  
(-P)

(Beküldte Szemenyei János Orosházáról.)

4. Szórejtvény.

o o o o  
mo

(Beküldte Kovács József Délegyházáról.)

5. Szórejtvény.

menyasszony 11  
G  
(é=ó)

(Beküldte Jenei Sándor Soltról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 27-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tíz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 21-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: *Gazdatársadalom*. 2. Szórejtvény: *Spárta*. 3. Szórejtvény: *Kelkáposzta*. 4. Szórejtvény: *Adria*. 5. Pontrejtvény: *Reviziót*.

*Megejtették:* Szőke József, Szemenyei János, Mrázik József, Szécsi István, Niklai István, Dunavecsei Hangya, Vargha Ilona, Szücs Ferenc, Günther László, Végli Károly, Hahóty János, Nagy Gizella, László József.

*Jutalomkönyvet nyertek:* Szécsi István (Tiszaszentimre), ifj. Szőke József (Tar).

A 22-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő héten közöljük.

**Kérdés.** 1. *Kérges fát* mivel lehet letisztítani? 2. *Hogyan kell a fát trágyázni?* 3. *Almafáimat keresztül-kasul lyuggatták a férgek. Mivel védekeznek?* 4. *A chrysanthemumot hogyan kell kezelni?* 5. *A körtéfa levele mitől ragad össze; talán a kis barna hernyó ragasztja össze?* (P. J., Gyula.) — **Felelet:** 1. Drótkéfével. 2. A trágyát a fa koronaszélességének megfelelően kiásott körárokba rakjuk és a körárkot újból behuzzuk. A fa koronája alatt elterülő terület 1 négyzetméterjére 5 kg. istállótrágyát számítunk évenként. 3. Fáinak törzsében ugynevezett faragóhernyók vannak. A fán keressük meg kijáró nyílásaikat. Itt rendszerint piszok csüng ki. Itt késsel vágjuk ki a törzset, addig míg a féregre reá nem akadunk, vagy pedig, ha nagyon mély a csatorna, hajlékony dróttal szurjuk agyon a hernyót. Ezt követően a fa sebzését tisztítjuk ki s vonjuk be főzött kátránnyal. A nagyon fertőzött, keresztül-kasul furt fát legjobb kivágni. Ha a törzsnek csak egy része fertőzött, vágjuk ki e részt, a helyét tömjük be cementtel, végül kenjük be kátránnyal. 4. Tudvalevő, hogy a Chrysanthemum nagyvirágú fajtáit dugványról szaporítjuk. Az ilyen gyökeres dugványokat cselepkébe ültetjük és négy levél felett visszametszük. Az új 2—4 hajtás lesz felnevelve és arra törekszünk, hogy mindegyik hajtáson csak egy virág legyen. Megtehetjük azt is, hogy egy tövön csak egy hajtást hagyunk, mert így nevelhetjük a legnagyobb virágot. Négynél több hajtást azonban meghagyni nem ajánlatos. Az összes egyéb hajtásokat és bimbókat minél korábban el kell távolítani. Természetes ezt a munkát csakis a nagyvirágú Chrysanthemum-fajtáknál érdemes végezni, mert az apróvirágú egyrészt nehezen kezelhető ily módon, másrészt ezeknél a virágok nagysága még ilyen kezelés mellett se változna lényegesen. 5. A levélen talált hernyó mineműségét az egyszerű leírásból nem tudjuk megállapítani; küldjön be néhány példányt szerkesztőségünkbe, mikor is készséggel megvizsgálhatjuk.

**Kérdés.** 1. 1932. február hó 7-én községmentől árverésen vadászterületet vettem ki, kérhetem-e a bér leszállítását? Milyen számú miniszteri rendelet alapján lehet kérni? 2. *Akinek fegyvertartási engedélye van, viheti-e fegyverét szabadon, jeny nélkül magával?* (T. J., Pálmonostora.) — **Felelet:** 1. Választ csak az esetben tudnánk adni, ha a szerződés feltételeit közzölte volna. 2. Szabadon hordhatja fegyverét, ez azonban nem jelenti azt, hogy másnak a vadászterületén fegyverrel sétáljon.

**Kérdés.** *Hadiözvegy voltam, férjhez mentem, kérhetem-e még a végkielégítésem?* (Egy előfizető.) — **Felelet:** A törvény értelmében az a hadiözvegy, aki újra férjhez megy, hadiözvegyisége által, a törvény által biztosított jogaitól elesik, legfeljebb gyermekei igényelhetik segélyezésüket az államtól.

**A VASÁRNAP TANÁCSADÓJA**

minden ügyben utbaigazít

# A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY \* ANGOLBÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (27)

Becszengetett. Az ajtó kinyílt és tekintélyes külsejű öreg szolgálta állt előtte. Kimért udvariassággal hajolt meg, de nem engedte be a detektívet.

— Itthon van az alezredes ur?

— Nincs itthon.

— Elutazott?

— Igen.

— Mikor jön vissza?

— Azt nem tudom.

— De visszajön néhány napon belül?

— Ha uraságod átadja nekem a névjegyét és megmondja látogatása célját, azt át fogom adni a gróf urnak.

A detektív már-már erélyesen rá akart szólni, hogy mással nem szokták közölni a látogatás célját, de elhatározta, hogy látszólag nem veszi figyelembe sem ezt, sem pedig azt, hogy az ajtó előtt hagyják állni.

— Egy cég megbízottja vagyok, mely motorkerékpárokat készít katonai célokra, — mondotta a detektív. — Óriási forgalmunk van és Anglia, Oroszország, Németország és Skandinávia tekintélyes embereitől van ajánlásunk.

A szolga megvető pillantással nézte végig a detektívet.

— Akkor a minisztériumban keresse a gróf urat — és ezzel becsapta az orra előtt az ajtót.

Cardon még ott állott egy darabig és mosolygott.

Ebben a pillanatban lépteket hallott a lépcsőn.

Valami érzés azt sugta neki, hogy olyan valaki lehet, aki jobb, ha nem látja őt itt. Egy lépcsőkanyarulattal feljebb ment és a karfán áthajolva nézte a jövővényt.

Karcsu férfi volt, komoly, zárkózott arckifejezéssel. A kalap széles karimája miatt többet nem láthatott belőle. Borzongás futott végig a hátán, amikor Gilió doktort ismert fel, aki Szidorovszky gróf ajtaján két hosszú és egy rövid csengetéssel adott jelt, mire rögtön bebocsátották.

Eleinte ő is érezte a közös ellenség lenyűgöző, bénító hatását, de hamar összeszedte magát és szemében fenyegető határozottság csillogott.

Lábujjhegyen lement a lépcsőn, visszament a kávéházba és kérdőzködött.

— Kereste valaki Cardont?

— Nem, — válaszolt a pincér.

— De egy sürgöny jött Cardon urnak.

A detektív kinyújtotta a kezét a sürgöny után, de a pincér nem adta oda.

— Kérek valami személyazonossági igazolványt.

— Itt van, barátom, — mondotta a detektív — és soha se kételkedjen az olyan ember személyazonosságában, aki egy szemtelen pincérnek két frankot adhat.

— Ezer bocsánat, uram. Kételkedésről szó sincs. Remélhetőleg nem valami rossz hír.

— Fogja be a száját, — volt a nem éppen udvarias válasz, de legbelül nevetett a detektív ennek az embernek határtalan szemtelenségén.

Felnyitotta a sürgönyt és olvasta:

„Cardon doktor „Fekete Róka” kávéház.

A főhercegnő ma d. u. 2 órakor a Favorit-parkba kocsizik

Hadox.”

A detektív zsebre tette a táviratot.

Kinézett az ablakon és látta, hogy a 30-as számú ház elé egy bérautó kanyarodik. Pár perc múlva Szidorovszky gróf inasa egy utazótáskát tett be az autóba és intett a vezetőnek, hogy várjon.

Cardon csengetett a pincérnek. A szemtelen és egyszersmind hízog ember odasietett.

— Parancsol valamit uraságod?

— Milyen felöltőt hord maga?

— Egy gummiköpenyt, de...

— Nagyon jó lesz. A gummi-

kabát nagyon kényelmes viselet. Bár utálatos, de praktikus. És milyen kalapja van?

— Sportsapka.

— Még jobb. Kezdem belátni, hogy maga nem is olyan bolond, mint amilyennek látszik.

— Ah!

— A kabátot és sapkát pár órára kölcsön fogja nekem adni.

— Mit gondol?

— Amit mondtam.

— Uraságod talán házaló?

— Igen.

— De én nem akarom eladni a kabátom.

— Akkor sem, ha megfizetem?

— Na, önnel szemben kivételt teszek. De száz frankon alul nem.

— Annyiért ott a sarkon, a ruhásboltban is megvehetem.

— Ötven frank kölcsönzési díj nem sok, uram. Vegye számításba a kockázatot is.

— Én biztosítékkal itt hagyom a magam kabátját. Azonkívül kap tőlem harminc frankot, — mondta Cardon.

— Nem hittem, hogy az ur így tud alkudni.

— Hozza gyorsan a kabátot és sapkát.

— És a harminc frankom?

— Azonnal megkapja.

A pincér meghajolt és eltűnt. Nemsokára egy piszoktól fényes gummikabáttal és hozzá hasonló sportsapkával jött vissza.

— Még valamit, — mondta Cardon — van pár pernyi ideje?

— Miért?

— Itt van még tiz frank. Hozzon nekem gyorsan egy autót. A Favorit-parkba akarok menni. De ne ide jöjjön a kocsival az ajtó elé, hanem az utcasarokra.

— Rendben van, — mondta a pincér. — Az ur detektív?

— Igen. A titkosrendőrség tagja vagyok.

Ravasz mosoly suhant át a másik arcán és azonnal elment.

— Öt perc múlva ott leszek, várjon addig — kiáltott vissza a pincér.

A pincér a legközelebbi autóállomáshoz sietett és egy autóval a kijelölt utcasarokra ment. Itt hat percig várt a detektív, de mikor az nem jött, visszasietett a kávéházba.

De a detektív eltűnt.

A pincér dühbe gurult, szitkozódott és nem akart fizetni mindaddig, míg az autó vezetője erélyesen fel nem lépett. Csak ekkor jutott eszébe, hogy jó volna utána lesni annak az urnak, kinek kabátját és sapkáját kölcsönözte. De már sehol sem látta az utcán, akármennyire kutatott is utána.

(Folytatjuk.)

# VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak június hó 6-án.)

## GABONATÓZSDE

**Készárupiac.** *Buza:* tiszai 76 kg-os 12.45—12.90, 77 kg-os 12.70—13.20, 78 kg-os 12.95—13.40, 79 kg-os 13.20—13.65, 80 kg-os 13.30—13.75, felsőtízai és jász-sági 76 kg-os 11.50—11.75, 77 kg-os 11.65—11.90, 78 kg-os 11.85—12.10, 79 kg-os 12—12.25, 80 kg-os 12.15—12.40, fejeér-megyei, dunántúli, pestvidéki és bácskai 76 kg-os 11.45—11.65, 77 kg-os 11.60—11.80, 78 kg-os 11.75—12, 79 kg-os 11.95—12.20, 80 kg-os 12.10—12.30 pengő. Pest-vidéki *rozs* 5.70—5.80, egyéb rozs 5.70—5.80, *takarmányárpa*, elsőrendű 8.60—8.80, másodrendű 8.40—8.60, felvidéki sörárpa 11—13, egyéb sörárpa 9.75—11 pengő métermázsánként.

**Hafáridópiac.** *Buza:* júniusra 11.74, októberre 13.40—13.56, *Rozs:* júniusra 5.62, októberre 6.85—6.86, *Tengeri:* júliusra 7.65—7.62, augusztusra 7.83—7.88 pengő métermázsánként.

**Vetőmagpiac.** *(A Mauthner Ödön meg-termelő és magkereskedelmi r.-t. jelen-lése.)* A tavaszi vetésidő vége felé jár és a még vehető magvaknak is már korlátozott kereslete van. Ezek közé tartoznak *fűmagvak, muharmag, kölesfélék, szudán-fű, pohánka, hiborhermag, A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései 100 kilonként újrászáruért budapesti pari-tásban:* Muharmag 8—9, tökmag elsőrendű 23—24, másodrendű 20—21, kék mák 13—15, köles, vörös 5.75—6.00, Viktória borsó 13—14, szárított répaszélet 7.75—8.00, lenese, kis 20—22 pengő métermázsánként.

**Abraktakarmanypiac.** Árpakorpa 6.50, borsóhéj 6, borsókorpa 6, buzakonkoly 5.25, konkolygácsa 6.25, lenmagpogácsa 13, napraforgópogácsa 9, repecpogácsa 8.50, rozskonkoly 5.25, rozskorpa 5.25, rozsoesu 5.25, rozstakarmanypiliszt 7.80, szójabab-pogácsaliszt, nagyban 21, szójababpogácsaliszt, kicsinyben 23, tökmagpogácsa 14 pengő métermázsánként.

**Takarmanypiac.** Réti széna, harmadrendű, csomagolásra 2.30—3.80, muharszéna 2.80—5.50, lucernaszéna 5, új lucernaszéna 3—4.70 pengő métermázsánként, zsupszalma 1 kéve 30 fillér.

**Vágómarhavásár.** Ökör, legjobb 45—50, közepes 37, kivételes 65, bika, legjobb 43—47, közepes 3, tehén, legjobb 45—48, közepes 35—48, gyengébb 30—33 fillér kilogrammonként élőszuliban.

**Sertésvásár.** Könnyű sertés 76—82, közepes 86—88, kivételes 90, nehéz sertés 90—92 fillér kilogrammonként élőszuliban.

**Borjувásár.** Élő borjú, belföldi szópós, elsőrendű 82—92, kivételes 96, másodrendű 73—81, harmadrendű 60—72 pengő kilogrammonként.

**Tenyészmarhák és jármosökrök.** Elsőrendű belföldi jármosökrök, tarka 40—44, elsőrendű belföldi jármosökrök, fehér 40—44, másféléves üszök 36—40, másféléves tinók 36—40, fiatal, friss fejűs tehén 55—65 pengő kilogrammonként élőszuliban.

**Juhárak.** Külföldiek megfelelő prima, fiatal, kífogásos ürök páronként 100 kg vagy azon felüli súlyban 40—45, prima fiatal bárányok páronként 75—80 kg kö-

zött 40—45 pengő kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg súlylevonással.

**Lóvásár.** Csikó 80, igás kocsi, nehéz nyugati fajta 190—420, igás kocsi, könnyű nyugati fajta 115—300, alárendelt minőségű lovak 25—125, vágólovak 25—130 pengő darabonként.

**Tej és tejtermékek.** Teljes tej literje 32, lefölözött tej 08—12, tejszín 2.40—3, tejfel 1.20—1.60, centrifugált vaj kg-ja 2.60—3, szedett vaj 2.20—2.40, tehéntúró 40—80, juhtúró 1.50—2.40, juhsajt 1.50—2, trappista sajt 1.60—2.40, emmentáli sajt 2.40—4 pengő.

**Baromfi és tojás.** Élő baromfi: csirke, darabja 90—2.20, tyúk darabja 1.80—3 pengő. *Leölt baromfi:* hizott lud és ruca kg-ja 1.10—1.80, kaesa, újdonság, kg-ja 2—2.40, liba, újdonság 1.40—2.20, csirke 2.20—3.40, tyúk 1.20—1.80, hizott pulyka 1—1.50, libamáj 3—7 pengő. Tojás darabja 5—7 fillér.

**Paprika.** *Termelői árak Szegeden:* édes nemes paprika 70—95, félédes paprika 42—45, rózsapaprika 30—35, másodrendű paprika 25—30, harmadrendű paprika 20—25 kilogrammonként, fűzépaprika 80—1.50 pengő füzérenként. *Kalocsán:* édes nemes paprika 70—85, félédes paprika 50—52, rózsapaprika 32—40, másodrendű paprika 20—25, csövespaprika 18—20, döngölt paprika 40 fillér kilogrammonként.

**Cirowszakál** takarószalma átlagárban 18—20 pengő, béllépszalma átlagárban 10—12 pengő métermázsánként. *Ciromag* 5.25 pengő métermázsánként.

**Zöldség.** Sárzárpa 40—80, újdonság, csomója 10—30, petrezselyem 20—50, újdonság, csomója, zöldjével 4—16, zeller 12—26, újdonság, darabja 2—6, kalarábé 10—20, újdonság, darabja 34, karfiol 160—240, vöröshagyma 4—12, fokhagyma 20—60, cékla 8—16, kelkáposzta, újdonság 36—80, fejessaláta, darabja 2—6, torma 30—1.60, burgonya, őszi rózsza kg-ja 8—14, nyári rózsza 10—16, Ella 6—10, kifli 16—20, champignonomba 200—320, mezei csiperke 140—200, fekete retek 8—16, hónapos retek, csomója 5—30, jánosnap retek 12—18, uborka, újdonság 100—200, zöldpaprika, újdonság 120—240, vajbab, újdonság 400—900, spárga 30—200, sóska 20—30, paraj 10—20 fillér.

**Méz,** pergetett, kilogrammonként 1.20—1.50 pengő.

**Halpiac.** Ponty, élő, kicsinyben, nagyság szerint 1—1.80, nagyban 95—1.20, harsca, élő, kicsinyben, nagyság szerint 2.40—4 pengő.

**Borpiac.** A termelőknél az árak változatlanul szilárdak. Éppen a szilárdulásra való tekintettel kereslet mutatkozik főleg alacsonyabb foku borok iránt, amelyek erősen meggyérültek. Homoki vidéken az átlagminőségű borokat 1.30—1.60 pengős árban vásárolják hektoliterenként és Mal- ligand-fokonként, jobb minőségű és ennélfogva drágább borok iránt a kereslet lanyha.

**Szesz és szeszitalok.** A szeszüzletben a forgalom e héten változatlan árak mellett a rendes keretek között mozgott. *Gyümölespálinka:* A gyümölespálinkaüzletben a lefolyt 4 héten nem volt nagyobb forgalom és az üzletmenet törkölypálinkában a rendes keretek között mozgott. A termelés csökkent, a kínálat is kisebb volt

és promptárak 2.70 pengőig kerültek forgalomba 2.70—2.80 pengőn. *Szörpálinkában* egyes tételek 2.80 pengőig kerültek forgalomba. *Szilvórium,* idei nyári 3.70—3.80, ősnyári 4 pengőig, ökök 5 pengőig került forgalomba, III. táb. szerint + forgalmiadó.

**Idegen pénznemek vételi és eladási ára június hó 6-án.** Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többbe kerül száz darab:* Angol font 1935, dollár 477, kanadai dollár 421, hollandi forint 230.10, német márka 135.70, svájci frank 110.70 pengő. — *Száz pengőnél kevesebbe kerül száz darab:* Cseh korona 16.93, szerb dinár 7.20, francia frank 22.30, lengyel zloty 64.35, román leu 3—4, bolgár leva 4, olasz lira 29.90, osztrák schilling 77.50 pengő.

## Vásárok jegyzéke.

**Vasárnap, június 11-én.** *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Budapest. — *Állat- és kirakodóvásár:* Elek, Hódmezővásárhely, Fülöpszállás, Füzesgyarmat, Kiskunmajsa, Kunhegyes.

**Hétfő, június hó 12.** *Állat- és kirakodóvásár:* Baboeca, Bátaszék, Bükkösd, Dunapentele, Dunaszekcső, Füzesabony, Győr, Gyulakeszi, Irsa, Jászárokszállás, Jász- alsószentgyörgy, Kalocsa, Kismarja, Kisvárd, Kocsér, Lovászpataona, Martonvásár, Nagybaracska, Nagydorog, Nagyigmánd, Sárbogárd, Siklós, Szil, Tárpa, Tinnye, Tiszaszentimre. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Kéthely, Mágócs, Mór, Nágócs, Szécsény, Szigetvár, Toponár, Tüskevár. — *Marha- és kirakodóvásár:* Nagylózs. — *Marha-, sertés- és kirakodóvásár:* Szentgotthárd. — *Lóvásár:* Sopron.

**Kedd, június hó 13.** *Állat- és kirakodóvásár:* Gönc, Jánoshalom, Kalocsa, Martonvásár, Nagyörzsöny, Pápa, Pécsvarad, Pincehely, Szombathely, Tolna. — *Ló-, marha és kirakodóvásár:* Berzence, Kerkasztmiklós, Nemesdéd, Szécsény, Tótszentmárton, Vasvár, Zalalövő, Zalavár. — *Állatvásár:* Sátoraljaújhely.

**Szerda, június hó 14.** *Állat- és kirakodóvásár:* Egerág, Olaszliszka, Pápa, Polgár, Székesfehérvár, Szentantalfa. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Hegyfalva, Kaposmérő. — *Állatvásár:* Csorna, Lesence-tomaj.

**Csütörtök, június hó 15.** *Ninesen vásár.*

**Péntek, június hó 16.** *Állat- és kirakodóvásár:* Adony, Békés, Csenger, Szarvas, Szekszárd, Törökfokpánya, Veszprém, Zagyvarékás. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Böhönye, Habót, Lengyeltölti.

**Szombat, június hó 17.** *Állat- és kirakodóvásár:* Békés, Makó, Szarvas. — *Ló-, marha- és kirakodóvásár:* Nemesvid.

KIADJA:

„FALU“ ORSZÁGOS FÖLDMIVES-SZÖVETSÉG.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.